Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická faktura

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

Problematika přechodu daňové evidence na vedení účetnictví u zvoleného subjektu

Bc. Jan Kabeláč

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jan Kabeláč

Podnikání a administrativa

Název práce

Problematika přechodu daňové evidence na vedení účetnictví u zvoleného subjektu

Název anglicky

The issue of transfer of tax records to bookkeeping of a selected subject

---

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je vyhodnocení problematiky přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví a analýza dopadu u konkrétního podniku. Výstupem práce bude vypracování doporučení pro minimalizaci daňových dopadů souvisejících s přechodem z daňové evidence na vedení účetnictví.

Metodika

K vypracování teoretických východisek bude použita příslušná odborná literatura, zákonné předpisy a internetové zdroje zabývající se danou problematickou. V praktické části diplomové práce bude provedena analýza jednotlivých postupů daňové evidence. Na základě získaných poznatků bude zpracován modelový návrh přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví. Komparací získaných výsledků s obecnými poznatky bude vypracováno doporučení na minimalizaci daňových dopadů při přechodu vybrané účetní jednotky z daňové evidence na vedení účetnictví.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Daňová evidence, vedení účetnictví, základ daně, odpisy, inventarizace, oceňování majetku, převodový můstek, účetní závěrka.

Doporučené zdroje informací

CARDOVÁ, ZDENKA. Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 158 s. ISBN 978-80-7357-502-1

DUŠEK, JIŘÍ. Převod daňové evidence na vedení účetnictví. 6. vydání. Praha: Grada, 2008. 128 s. ISBN 978-80-247-2387-7.

DUŠEK, JIŘÍ. SEDLÁČEK, JAROSLAV. Daňová evidence podnikatelů 2015. 12. vydání. Praha: Grada, 2015. 135 s. ISBN 978-80-247-5436-9

KOUT, PETR. LÍBAL, TOMÁŠ. Komplikované účetní případy a jejich daňové dopady. 2. vydání. Praha: 1.VOX, 2015. 344 s. ISBN 978-80-87480-33-5

RYNEŠ, PETR. Podvojné účetnictví a účetní závěrka 2015. 8. vydání. Olomouc: Anag, 2015. 1120 s. ISBN 978-80-7263-924-3.

SKÁLOVÁ JANA. a kolektiv. Podvojné účetnictví. 21. vydání. Praha: Grada, 2015. 179 s. ISBN 978-80-247-5418-5

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jitka Šišková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 10. 10. 2015

Ing. Helena Čermáková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 24. 11. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Problematika přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví u zvoleného subjektu" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2016 _____

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval své vedoucí diplomové práce Ing. Jitce Šiškové, Ph.D. za odbornou pomoc při zpracování diplomové práce, věcné připomínky a za čas věnovaný mé diplomové práci.

Problematika přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví u zvoleného subjektu

---

The issue of transfer of tax records to bookkeeping of a selected subject

Souhrn:

Tato diplomová práce se zabývá problematikou přechodu z vedení daňové evidence na účetnictví u podnikatelského subjektu fyzické osoby Stanislava Kabeláče. Práce je rozdělena na teoretickou rešeršní část a vlastní praktickou část, ve které jsou teoretické poznatky aplikovány a komparovány s vybraným podnikatelským subjektem.

V první části je vysvětleno, co je to daňová evidence a účetnictví, o jaké právní normy se opírají, jaké jsou povinnosti podnikatelů při zpracovaní dokladů a také rozdíly mezi oběma způsoby vedení podnikatelských aktivit. Jsou zde popsány jednotlivé kroky přechodu z daňové evidence na účetnictví a to jak z daňového, tak účetního pohledu.

Praktická část je věnována správnému přenesení teoretických postupů přechodu z daňové evidence na účetnictví u konkrétního podnikatele. Zaměřuje se na uzavření daňové evidence, otevření účetních knih v účetnictví, vytvoření převodového můstku a vyčíslení daňového dopadu souvisejícího s přechodem na účetnictví. V závěru praktické části jsou předloženy jednotlivé návrhy řešení, interpretovány jejich přínosy a nedostatky a z provedeného šetření vysloveno doporučení.

Summary:

This diploma thesis concerns with the transition from tax records to accounting for entrepreneurs, individual Stanislav Kabeláč. The work is divided into theoretical research part and a practical section in which theoretical knowledge is applied and compared with the selected business entity. The first section explains what a tax and accounting records mean,

on what legal standard is based, what are the obligations of entrepreneurs in the processing of documents and also differences between those two methods of managing business. There are explained all steps of transition from tax records to accounting, both from tax and accounting perspective. The practical part is dedicated to the proper transfer of theoretical methods transition from tax accounting records to bookkeeping for the entrepreneur. It focuses on closure of tax records, opening the books of accounts, creating a conversion bridge and quantifying the tax impact associated with the transition to accounting. At the end of the practical part all single solutions are introduced, interpreted their benefits and drawbacks and from this analysis there are recommendations given.

Klíčová slova:

Daňová evidence, vedení účetnictví, základ daně, inventarizace, oceňování majetku, převodový můstek, účetní závěrka, daňový dopad, zákon o účetnictví, dluhy.

Keywords:

tax accounting, bookkeeping, tax base, stocktaking, asset valuation, conversion bridge, financial statements, tax consequences, accounting act, debts.

OBSAH

1 ÚVOD ... 9
2 Cíl a metodika práce ... 10
2.1 Cíl práce ... 10
2.2 Metodika práce ... 10
3 Literární rešerše ... 11
3.1 Historie záznamů ekonomických činností ... 11
3.2 Daňová evidence ... 12
3.2.1 Prameny a legislativa daňové evidence ... 12
3.2.2 Forma a obsah daňové evidence ... 13
3.2.3 Knihy daňové evidence ... 17
3.2.4 Závěrečné práce a zjištění základu daně ... 24
3.3 Účetnictví ... 26
3.3.1 Prameny a legislativa účetnictví ... 26
3.3.2 Zásady při vedení účetnictví ... 30
3.3.3 Forma a obsah účetního záznamu ... 31
3.3.4 Účetní knihy ... 32
3.3.5 Rozsah vedení účetnictví ... 33
3.3.6 Účetní závěrka a základ daně ... 34
3.4 Rozdíl mezi daňovou evidencí a účetnictvím ... 35
3.5 Přechod z vedení daňové evidence na účetnictví ... 37
3.5.1 Přechod z pohledu daně z příjmů ... 38
3.5.2 Přechod z účetního pohledu ... 38
3.5.3 Postup při převodu z daňové evidence na účetnictví ... 39
3.5.4 Převodový můstek ... 40
3.5.5 Daňový dopad převodu a možnosti jeho minimalizace ... 41
3.5.6 Kontrola převodu a minimalizace chyb ... 42
4 Praktická část ... 44
4.1 Charakteristika podnikatelského subjektu ... 44
4.2 Inventarizace majetku a závazků ... 45
4.3 Převodový můstek ... 53
4.4 Účetní rozvrh a vnitřní směrnice ... 55
4.5 Počáteční rozvaha a otevření účetních knih ... 57
4.6 Vyčíslení daňového dopadu ... 59
4.7 Analýza dopadu a možná řešení ... 60
5 Diskuse ... 64
6 Závěr ... 66
7 Seznam použitých zdrojů: ... 67
8 Přílohy ... 69

8.1 Příloha č. 1 – Přehled hospodaření za rok 2014 69
8.2 Příloha č. 2 – Dluhy k 31.12.2014 70
8.3 Příloha č. 3 – Stav pokladny a BÚ k 31.12.2014 71
8.4 Příloha č. 4 – Přehled majetku k 31.12.2014 72

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 - Obsah daňové evidence 16
Tabulka č. 2 - Hospodářské operace s vlivem a bez vlivu na základ daně 36
Tabulka č. 3 - Dlouhodobý hmotný majetek evidovaný k 31. 12. 2014 45
Tabulka č. 4 - Přehled peněžních prostředků 46
Tabulky č. 5 - Zásoby 46
Tabulka č. 6 – Pohledávky z obchodních vztahů 47
Tabulka č. 7 - Pohledávky vůči státu 47
Tabulka č. 8 – dluhy z obchodních vztahů 48
Tabulka č. 9 - Výkaz o majetku a dluzích k 31. 12. 2014 48
Tabulka č. 10 - Výkaz příjmů a výdajů za rok 2014 49
Tabulka č. 11 - Převodový můstek 54
Tabulka č. 12 - Účetní rozvrh 55
Tabulka č. 13 - Počáteční rozvaha k 1. 1. 2015 strana Aktiv 57
Tabulka č. 14 - Počáteční rozvaha k 1. 1. 2015 strana Pasiv 57
Tabulka č. 15 - Otevření účetních knih 58
Tabulka č 16 - Hlavní kniha 59
Tabulka č. 17 - Položky zvyšující základ daně 59
Tabulka č. 18 - Položky snižující základ daně 59

Seznam schémat

Schéma č. 1 - Struktura daňové evidence 14
Schéma č. 2 - Struktura Obchodního majetku 15
Schéma č. 3 - Příklad zápisu na dvou účtech T forma 32
Schéma č. 4 - Zahajovací rozvaha – shrnutí 57
Schéma č. 5 - Otevření účtů bankovní účty a počáteční účet rozvažný T-forma 58

Seznam grafů

Graf č. 1 – Obrat v letech 2011-2015 50
Graf č. 2 – Pohledávky bez DPH v letech 2011-2015 51
Graf č. 3 – Dluhy bez DPH v letech 2011-2015 51
Graf č. 4 – Základ daně v letech 2011-2015 52
Graf č. 5 – Přehled DPH – nadměrný odpočet v letech 2011-2015 53

1 ÚVOD

Ve všech ekonomických teoriích můžeme jako jeden z možných cílů podnikatelské činnosti nalézt např. velikost tržního podílu, maximalizace zisku nebo třeba tržní hodnotu podniku. Každý podnikatel musí pro svou efektivní a konkurenceschopnou činnost každodenně řešit otázku možného zlepšení své činnosti a možnosti získání nějaké konkurenční výhody. Mezi nespočet variant můžeme také zahrnout možnost snížení celkového daňového zatížení nebo i změnu způsobu zpracování účetních dokladů.

Podnikatelé v České republice mohou vybírat ze dvou možných variant účtování, a to daňovou evidenci a účetnictví, přičemž daňová evidence ještě umožňuje uplatňovat výdaje paušální částkou. Pro správnou volbu je potřeba zvážit mnoho faktorů, které ovlivňují ideální způsob a kombinují např. administrativní náročnost a přehlednost, výši daňové sazby a velikosti příjmů a mnoho dalších aspektů. Protože od určitého obratu je podnikatelský subjekt povinen vést účetnictví je obecně předpokládáno, že pro malé podnikatele bude výhodnější daňová evidence a velkým nezbývá nic jiného, než vést účetnictví. Ovšem i malým podnikatelů, zejména těm, kteří se snaží ze svých záznamů vyčíst ekonomické informace zlepšující rozhodování a řízení malého podniku, je vedení účetnictví vhodnou alternativou. Zákon o dani z příjmů stanovuje, jaké kroky jsou nutné při změně v evidenci a jaké daňové dopady jsou s tímto krokem spojeny.

Tato diplomová práce si klade za úkol seznámit s problematikou přechodu z daňové evidence na účetnictví, jak ze zákonných, tak z dobrovolných důvodů, popisuje nezbytné činnosti spojené s tímto přechodem a na jeho základě popisuje konkrétní případ přechodu z daňové evidence na účetnictví.

2 Cíl a metodika práce

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je vyhodnocení problematiky přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví a analýza dopadu u konkrétního podniku. Následné zhodnocení a vypracování doporučení pro minimalizaci daňových dopadů souvisejících s přechodem z daňové evidence na účetnictví.

K dílčím cílům patří seznámení s legislativním rámcem obou metod účtování, popis a porovnání obou způsobů evidence, návod na vypracování přechodového můstku a výčet základních postupů nutných k přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví.

2.2 Metodika práce

K vypracování teoretických východisek bude použita příslušná odborná literatura, zákonné předpisy a internetové zdroje zabývající se danou problematikou. Obsahem teoretické části je legislativní rámec obou způsobů účtování, dále pak postup převodových prací, které jsou potřebné k přechodu od daňové evidence na účetnictví.

V praktické části diplomové práce bude provedena analýza jednotlivých postupů daňové evidence. Na základě získaných poznatků bude zpracován modelový návrh přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví. Komparací získaných výsledků s obecnými poznatky bude vypracováno doporučení na minimalizaci daňových dopadů při přechodu vybrané účetní jednotky z daňové evidence na vedení účetnictví.

3 Literární rešerše

3.1 Historie záznamů ekonomických činností

Nejstarší záznamy o uskutečněných hospodářských transakcích sahají do období pravěku. V této době se obchodní aktivity zaznamenávaly pomocí tzv. vrubovek, což byly různé tyče, hole či větve, do kterých se vydlabávali zářezy. Počet zářezů představoval výši dluhu. Již v tomto období se začínají účetní záznamy rozlišovat na jednoduché a podvojné, kdy v jednoduchém záznamu byl při vyrovnání dluhu seříznut příslušný počet zářezů. V podvojném zápisu se situace pro věřitele a dlužníka evidovala současně na jedné vrubovce, která se rozdělila na dvě poloviny. Na každé z nich se zaznamenával stav obchodu jak z pohledu věřitele tak dlužníka. Vrubovky mohly být i vícedílné, to v případě vícestranných obchodů. V této prvopočáteční době se pro účely záznamů používaly také provazy tzv. uzlovky, na které se navazovaly uzly. Pro potřeby odlišit jednotlivé komodity byly využívány různé barvy šnůr i různé uzly.

V historii účetních záznamů zaujímá významnou roli vznik písma a výroba papíru. Od této doby je možné jednoduše pořizovat, evidovat či uschovávat záznamy ekonomických skutečností a to v listinné podobě. Účetnictví se vyvíjelo na jednotlivých kontinentech i zemích odděleně v závislosti na vyspělosti dobových kultur a potřeb jednotlivých ekonomických subjektů. Jednou z prvních forem účetnictví bylo tzv. „kamerální (jednoduché) účetnictví“, které sloužilo ke sledování platebních povinností a peněžních toků na panstvích či jiných obdobných statcích.

Za počátky novodobého podvojného účetnictví lze považovat 15. století, ve kterém Luca Pacioli popsal systém podvojného účetnictví ve svém spise „Soubor aritmetiky, geometrie, poměrů a úměr“ a tím v podstatě položil základy moderního účetnictví. Po celý novověk následoval další rozvoj a regionální varianty účetnictví. Tento rozvoj přinesl řadu zlepšení a v podobě rozboru nákladů, výnosů, různých kalkulací až k možnosti rozčlenit samotné účetnictví na finanční, manažerské nebo třeba nákladové.

Velký vliv na účetnictví měla také oblast kontrolingu a také nutnost zvyšovat pravdivost a průkaznost účetních záznamů a to zejména u společností obchodovaných na burzách. Důsledkem toho byla v průběhu 19. století u velkých společností zavedena kontrola účetních

záznamů nezávislým auditorem. Účetnictví se postupem času a regionální odlišnosti jednotlivých států dostalo do situace, kdy firmy podnikající v jiných státech vykazují odlišné hospodářské výsledky jen proto, že podléhají jiným právním normám. Ve snaze sjednocovat a zdokonalovat účetní pravidla a účetní postupy vznikl v roce 1973 Výbor pro mezinárodní účetní standardy a ten vydal Mezinárodní účetní standardy (IAS).

Se změnou obsahu účetních záznamů se také měnila technika evidence a způsob zápisu jednotlivých účetních případů. Prvopočátky jsou spjaté s jednoduchými mechanickými počítadly tzv. abakusy, následovaly, mechanické kalkulačky a počítací stroje. Největší pokrok a zjednodušení přišlo v druhé polovině 19. století a to příchodem osobních počítačů a zejména účetního software a celých informačních systémů firem. Tyto pomůcky se postupně staly nepostradatelnými a dnes jsou základem pro toto povolání.

3.2 Daňová evidence

Daňová evidence je nejjednoduší a nejméně náročný způsob jak může ekonomický subjekt evidovat své podnikatelské aktivity a následně vypočítat daně. Tento způsob evidence mohou používat pouze fyzické osoby a to jen do obratu 25 mil. Kč. Právnickým osobám není tato možnost povolena a ty musí ze zákona vést účetnictví.

Daňová evidence je skutečně podle zásady jednoduchosti jednoduchá a zachycuje jen peněžní toky související s podnikáním a stav majetku a závazků. Záznamy příjmů a výdajů v daňové evidenci můžeme přirovnat ke cash flow v účetnictví.

Cílem daňové evidence je poskytnout takové informace, které umožní zjištění základu daně z příjmů fyzických osob podle zákona č. 586/1992. Sb., o daních z příjmů. Z daňové evidence podnikatel čerpá také důležité informace o stavu a pohybu majetku a závazků.

3.2.1 Prameny a legislativa daňové evidence

Česká národní rada svým usnesením[1] ze dne 20. listopadu 1992 schválila zákon č. 586/1992 o dani z příjmů, který v paragrafu 7 upravuje příjmy z podnikání a z jiné samostatné

[1] ZÁKONY PRO LIDI [on line]. *Zákon č. 586/1992 o dani z příjmu*. [cit.2015-24-11]. Dostupné z WWW: < http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586/zneni-0 >.

výdělečné činnosti. Tento zákon nahradil původní zákon Federálního shromáždění č. 286/1992 Sb. a stal se tak základním pramenem, ze kterého daňová evidence čerpá a na jehož základě daňový subjekt stanovuje výši daně z příjmu. Do konce roku 2003 byla v České republice využívána soustava jednoduchého účetnictví, které bylo zrušeno a od 1. ledna 2004 nahrazeno daňovou evidencí a ta se používá dodnes.

Vedení daňové evidence ovlivňují další první normy, jsou to např.:

- daňový řád
- zákon o dani z přidané hodnoty
- zákon o sociálním a zdravotním pojištění
- zákon o dani silniční
- živnostenský zákon
- obchodní zákoník
- zákon o mzdě
- zákon o spotřebních daních
- zákon o dani k ochraně životního prostředí (ze zemního plynu, elektřiny, pevných paliv)
- zákon o dani z nemovitostí
- zákoník práce

3.2.2 Forma a obsah daňové evidence

Zákon nestanoví, jakým způsobem poplatník eviduje své podnikatelské aktivity a jakou formu zvolí, pouze ukládá co má evidence obsahovat. Záleží tedy čistě na podnikateli, jakou formu evidence zvolí a jak bude daňové povinnosti evidovat. Forma daňové evidence bude ovlivněna pouze jednotlivými potřebami konkrétního podnikatele a volbou jednotlivých složek obchodního majetku.

Daňová evidence zajišťuje podklady ke zjištění základu daně z příjmů a obsahuje údaje o:

a) příjmech a výdajích, v členění potřebném pro zjištění základu daně,
b) majetku a dluzích.[2]

[2] *Daňové zákony 2015, zákon č. 586/1992 o daních z příjmů §7b,* s. 85

Podnikatelé příjmy a výdaje zachycují do deníku příjmů a výdajů což je hlavní evidenční kniha. Další evidenci, kterou podnikatelé vytváří, jsou knihy majetku a závazků v podobě evidence úvěrů a půjček, různé skladové karty, karty dlouhodobého majetku nebo třeba knihy pohledávek a závazků. Podnikatelé, kteří jsou plátci DPH, vedou knihu evidence DPH a v případě, že organizace zaměstnává nějaké pracovníky, zaznamenává potřebné údaje do knihy mzdové evidence.

Schéma č. 1 - Struktura daňové evidence

Zdroj: vlastní zpracování[3]

[3] MUNZAR, Vladimír, MUZIKÁŘOVA, Ludmila, BURDA, Zdeněk, *Účetnictví pro 3. ročník obchodních akademií a pro ostatní střední školy* s. 142.

Příjmy musí být rozděleny na ty, které jsou předmětem daně a na ty, které předmětem daně nejsou. Zároveň i výdaje na dosažení, udržení a zajištění příjmů se musí evidovat odděleně od výdajů, které základ daně neovlivňují. Pro účely daně z příjmu se do daňové evidence zaznamenávají pouze výdaje spojené s majetkem zahrnutým do obchodního majetku tj. takové hodnoty, které jsou ve vlastnictví podnikatele a zároveň jsou obsahem daňové evidence. Nemovitý i movitý majetek se zahrnuje do obchodního majetku celý a měl by to být takový majetek, který je potřeba k její hospodářské činnosti. Strukturu obchodního majetku znázorňuje následující schéma.

Schéma č. 2 - Struktura Obchodního majetku

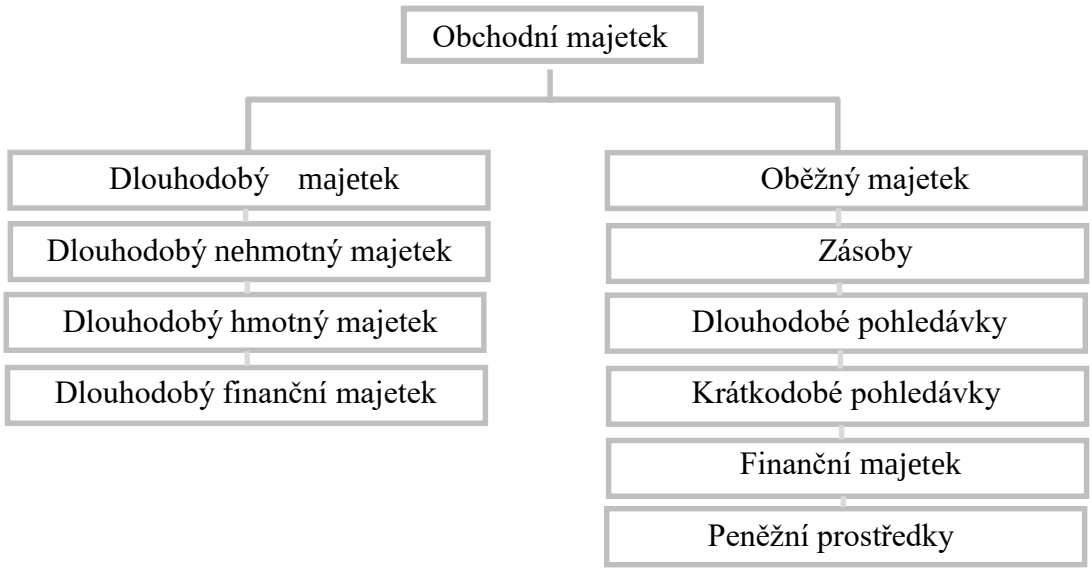

Zdroj: Dušek 2015 [4]

Výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů podle § 24 zákona o dani z příjmů lze uplatnit pouze v prokázané výši a jen do výše stanovené zákonem. Závazky (dluhy) jsou definovány jako dluhy vůči dodavatelům nebo věřitelům, případně jako povinnost provést nějakou sjednanou službu.

Podnikatelé příjmy a výdaje zachycují do deníku příjmů a výdajů což je hlavní evidenční kniha. Další evidenci, kterou podnikatelé vytváří, jsou knihy majetku a závazků v podobě

[4] DUŠEK, Jiří, SEDLÁČEK, Jaroslav, *Daňová evidence podnikatelů 2015*, str. 15

evidence úvěrů a půjček, různé skladové karty, karty dlouhodobého majetku nebo třeba knihy pohledávek a závazků. Podnikatelé, kteří jsou plátci DPH, vedou knihu evidence DPH a v případě, že organizace zaměstnává nějaké pracovníky, zaznamenává potřebné údaje do knihy mzdové evidence.

Tabulka č. 1 - Obsah daňové evidence

Obsah daňové evidence

Knihy daňové evidence	
Deník příjmů a výdajů	zachycuje pohyb peněz – příjmů a výdajů
Karty dlouhodobého majetku	evidence dlouhodobého majetku a odpisových plánů, karty leasingu
Skladové karty zásob	evidence a pohyb zásob
Kniha pohledávek	evidence vydaných faktura a dalších pohledávek a jejich úhrady
Kniha závazků	evidence došlých faktur a dalších závazků a jejich úhrady
Evidence rezerv	tvorba a čerpání zákonných rezerv
Evidence úvěrů a půjček	evidence úvěrů a půjček a jejich splátek
Mzdová evidence	evidence zaměstnanců, mzdové listy
Kniha jízd	evidence jízd dopravních prostředků, které byly použity pro podnikání
Pomocná evidence k DPH	plátci DPH evidují DPH na vstupu (většinou nákup) a na výstupu (většinou prodej)

Zdroj: Podnikatel.cz[5]

[5] PODNIKATEL. CZ. Obsah daňové evidence [on line]. [cit. 2015-24-11]. Dostupné z WWW :< http://www.podnikatel.cz/clanky/danova-evidence-2008-v-otazkach-a-dpovedich/>.

3.2.3 Knihy daňové evidence

Podnikatel, který vede daňovou evidenci, se může svobodně rozhodnout, jaké knihy bude používat a jak bude zaznamenávat svoje aktivity. Důležité je pouze oddělit evidenci příjmů a výdajů a evidenci majetku a závazků.

Evidence příjmů a výdajů

Evidence příjmů a výdajů tvoří hlavní část daňové evidence. Příjmem se rozumí peněžité i nepeněžité plnění, které je předmětem daně a v členění potřebném pro zjištění základu daně. Peněžité plnění je např. připsání peněz na bankovní účet nebo převzetí hotovosti do pokladny, nepeněžní příjmy např. zápočet vzájemných pohledávek.

Výdaje stejně jako příjmy mají peněžitou i nepeněžitou formu. Peněžitou formu představuje úbytek finančních prostředků z účtu nebo pokladny, nepeněžitá forma může mít podobu odpisů dlouhodobého majetku, tvorby rezerv nebo časově rozlišené nájemné u finančního leasingu.

Daňová evidence umožňuje vykázat výdaje paušální částkou. V takovém případě se uplatní výdaje ve výši procentem z příjmů určeném v zákoně o dani z příjmů. Výdaje v procentech z příjmů může uplatnit i plátce DPH.

Deník příjmů a výdajů

Příjmy a výdaje se zapisují do deníku příjmů a výdajům, který je hlavní a obecně používaná knihou, do které se zaznamenávají finanční transakce. Každý pohyb peněžních prostředků je zaznamenáván samostatně na jednou řádku podle data transakce. Příjem nebo výdaj je dokladován bankovním výpisem nebo pokladním dokladem. Do deníku příjmů a výdajů se nezaznamenávají hospodářské operace, které mají charakter předpisu plateb (například závazky z přijatých faktur nebo pohledávky z faktur vystavených, protože ty nedokládají pohyb hotových peněžních prostředků a jsou evidovány v knize pohledávek a závazků. Do deníku se zachytí až následná úhrada.

Peněžní deník musí být sestaven tak, aby poskytoval přesné údaje o:

- peněžních prostředcích na bankovních účtech nebo v pokladně, a jejich zůstatky,
- ceninách a jejich zůstatky,
- příjmech s vlivem na zisk v potřebném členění podle druhu např. prodej zboží, služeb, prodej vlastních výrobků atd.,
- výdajích s vlivem na zisk v potřebném členění podle druhu např. provozní režie, služby, materiál, zboží, atd.,
- příjmech a výdaje bez vlivu na zisk,
- průběžných položkách

Obvyklý zápis:

1. datum uskutečnění transakce nebo zápisu do deníku,
2. označení dokladu,
3. stručný popis transakce,
4. přehled o příjmech nebo o výdajích,
5. přehled o DPH.[6]

Evidence majetku a závazků

K evidenci majetku a závazků se v praxi používá několik písemností, z nichž si každý podnikatel může vybrat ty, které nejvíce vyhovují jeho podnikatelským zájmům. Jsou to např.:

Kniha (karta) dlouhodobého hmotného majetku

Kniha dlouhodobého hmotného majetku má charakter inventární karty obvykle vedené v elektronické podobě.

[6] PODNIKATEL. CZ. Obvyklý zápis [on line]. [cit. 2015-24-11]. Dostupné z WWW:
< http://www. podnikatel.cz/clanky/danova-evidence-2008-v-otazkach-a-odpovedich/>.

Do těchto knih se zapisují údaje o dlouhodobém majetku a jsou to informace velice důležité, protože se z nich získávají údaje ke zjištění základu daně. Karty se vyhotovují při pořízení příslušného majetku. Všechny skupiny pořízení dlouhodobého majetku se oceňují vstupní cenou, která může být chápána jako:

- pořizovací cena,
- reprodukční pořizovací cena,
- vlastní náklady,
- hodnota nesplacené pohledávky zajištěné převodem práv u hmotného movitého majetku, který zůstává ve vlastnictví věřitele,
- při bezúplatném nabytí majetku cena určená, pokud od nabytí neuplynula doba delší než 5 let (pokud již doba 5 let uplynula, ocení se takový majetek reprodukční pořizovací cenou) [7]

Podle vyhlášky č. 500/2002 Sb. by měla evidenční karta splňovat požadavky kladené na analytickou evidenci dlouhodobého majetku.

Cardová uvádí, že karty podle jednotlivých složek hmotného majetku slouží k jeho identifikaci a obsahují zejména:

- název,
- popis majetku nebo číselné označení,
- datum a způsob jeho pořízení a uvedení do užívání,
- ocenění,
- údaje o zvoleném způsobu daňového odpisování, ročních daňových odpisů za zdaňovací období,
- datum a způsob vyřazení,
- další informace: o zástavním právu, věcném břemeni, dotaci apod.[8]

Pro daňové účely je důležité správné zařazení majetku do odpisové skupiny a zvolení způsobu odpisování, vyčíslení přesných částek odpisů a zůstatková cena. Tyto údaje mohou

[7] DUŠEK, Jiří, SEDLÁČEK, Jaroslav, *Daňová evidence podnikatelů 2015*, s. 41
[8] CARDOVÁ, Zdenka, *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele*, s. 38

být vhodně doplněny např. o informace týkající se technického zhodnocení hodnotu oprávek a další informace týkající se předmětného majetku. Jako poslední informace je zápis o vyřazení majetku z užívání, které může nastat několika způsoby např. likvidace po uplynutí doby jeho životnosti, darováním, prodejem, atd.

Kniha dlouhodobého nehmotného majetku

Karta dlouhodobého nehmotného majetku má v podstatě stejnou formu jako karta hmotného majetku. Rozdíl je pouze tom, že na kartě nehmotného majetku chybí údaj o odpisech, protože výdaje na pořízení nehmotného majetku u fyzické osoby jsou daňově uznatelnými výdaji při zaplacení, a to v plné výši bez finančního limitu.[9] Doporučuje se vést i evidenci drobného nehmotného majetku z důvodu prokázání skutečnosti, který majetek je součástí obchodního majetku.

Kniha pohledávek a dluhů

Vztahy s obchodními partnery při podnikatelské činnosti nutně přinášejí situace, kdy nedojde při poskytnutí služby nebo prodeji výrobků či zboží k hotovostnímu placení a mezi poskytnutím služby a její úhradou vznikne časová prodleva. Kniha závazků a pohledávek slouží k evidenci těchto případů. Vznik závazků a pohledávek se zapisuje do knihy na základě dokladu, nejčastěji faktury, úhrada na základě dokladu o zaplacení. Forma opět není zákonem stanovena a je tedy na podnikateli jakou formu zvolí, může volit např. samostatnou knihu pohledávek, samostatnou knihu závazků, odděleně knihy pro pohledávky za odběrateli a ostatní dlužníky, stejně tak dluhy dodavatelům a ostatním věřitelům. Zápis do knihy pohledávek a závazků se provádí vždy, když dojde ke vzniku, změně nebo zániku pohledávky.

Knihy většinou obsahují tyto údaje:

- datum vzniku pohledávky nebo závazku
- specifikaci dlužníka

[9] PILÁTOVÁ, Jana a kol., *Daňová evidence – komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ 2013,* s. 64

- číslo faktury
- částku k úhradě
- datum splatnosti
- datum skutečné úhrady
- číslo dokladu úhrady

Kniha zásob

Zákon o dani z příjmu neukládá podnikatelům vedoucím daňovou evidence povinnost evidovat pohyb zásob, nicméně v paragrafu 7b ukládá poplatníkovi povinnost zjistit k poslednímu dni zdaňovacího období stav zásob. Jestliže se nakoupené množství narovná prodanému nebo spotřebovanému, je nutno doložit co se se zbylou zásobou stalo. V zásadě platí, že čím je více pohybů zásob, tím kvalitnější evidence zásob by měla být. Pro evidenci můžeme použit:

- Skladové karty roztříděné podle druhů zásob
- Evidenci zakázek, odděleně evidovat materiál nakoupený a spotřebovaný na jednotlivé zakázky

Karty zásob se vedou pro ty druhy zásob, které se skladují a nikoli pro ty, které se nakupují a okamžitě vydávají přímo do spotřeby. Na kartách se sleduje stav a pohyb jednotlivých zásob.

Evidence krátkodobého finančního majetku

Do krátkodobého finančního majetku patří zejména peněžní prostředky na bankovních účtech, v hotovosti a to jak v české, tak zahraničních měnách a ceniny.
Peněžní prostředky soustředěné na bankovních účtech jsou evidovány v deníku příjmů a výdajů a stejně tak může podnikatel vést korunovou pokladnu. Druhý způsob jak vést evidenci hotových finančních prostředků je pokladní kniha.

Pokladní kniha

Pokladnu vede pracovník, který přejímá hmotnou odpovědnost za hotovost v pokladně. Veškerý pohyb finančních prostředků se provádí pouze na základě příjmových a výdajových pokladních dokladů. Skutečný stav hotovosti v pokladně je potřeba ověřit fyzickou inventurou a doložit výčetkou platidel.

Kniha cenin

Knihu cenin vedou zpravidla ti podnikatelé, kteří mají rozsáhlejší obchodní korespondenci nebo právníci mívající zásoby kolků. Mezi ceniny patří také poštovní známky, dálniční známky, telefonní karty, stravenky do provozoven veřejného stravování apod. Tyto knihy mohou mít podobu např. karet nebo sešitů a opět se zde zaznamenává nákup, spotřeba a zásoba cenin tj. veškerý jejich pohyb.

Ostatní knihy daňové evidence

Kniha jízd

Kniha jízd slouží k prokázání výdajů na pohonné hmoty. Vedou jí ti podnikatelé, kteří používají motorové vozidlo k podnikatelským účelům bez ohledu na skutečnost, zda je motorové vozidlo zahrnuto nebo nezahrnuto v obchodním majetku firmy, v nájmu či vypůjčeno.

Kniha jízd by měla obsahovat:

a) datum jízdy,
b) místo počátku a cíle jízdy,
c) účel jízdy,
d) počet ujetých kilometrů,
e) identifikaci vozidla,
f) stav tachometru na počátku účetního období (nebo k datu zahájení podnikatelské činnosti či k datu pořízení automobilu),

g) stav tachometru na konci účetního období (nebo ke dni ukončení podnikatelské činnosti či k datu vyřazení automobilu z účetní evidence).

Údaje pod body f) a g) se pochopitelně nevyžadují v případě soukromého automobilu[10].

Pokud podnikatel uplatňuje paušální výdaj na dopravu, což umožňuje novela č. 304/2009 Sb. zákona o daních z příjmů nemusí vést knihu jízd, jen v případě, že není plátce DPH a neuplatňuje odpočet DPH.

Rezervy a jejich evidence

V daňové evidenci je možné tvořit pouze tyto rezervy:

- na opravy hmotného majetku podle § 7,
- rezervy na pěstební činnost podle § 9,
- ostatní rezervy podle § 10 zákona č. 593/1992 Sb. o rezervách.

U fyzických osob se rezervy uplatňují za zdaňovací období (kalendářní rok). Rezerva musí být zrušena ke dni ukončení podnikatelské činnosti, či přerušení podnikatelské činnosti a ke dni předcházejícímu den účinnosti prohlášení konkurzu. Podnikatel je povinen uložit finanční částku rovnající se výši tvořené rezervy na zvláštní bankovní účet, v případě, že tak do podání daňového přiznání neučiní, rezerva se zruší[11].

Evidence pracovně právních vztahů

Tuto evidenci vedou to podnikatelé, kteří zaměstnávají pracovníky na základě smluvních vztahů (pracovní smlouva, dohoda o provedení práce nebo dohoda o pracovní činnost). Základní údaje o zaměstnancích se vedou v osobních složkách, mzdy na mzdových listech, ze kterých musí být jasný výpočet mzdy, daně, platby pojistného, různé srážky nebo doplatky ke mzdám.

Mzdové listy by měly obsahovat minimálně tyto údaje:

1) jméno a příjmení poplatníka,

[10] DUŠEK, Jiří, SEDLÁČEK, Jaroslav, *Daňová evidence podnikatelů 2015*, s. 76
[11] DUŠEK, Jiří, SEDLÁČEK, Jaroslav, *Daňová evidence podnikatelů 2015*, s. 73

2) rodné číslo; v případě, že podnikatel zaměstnává daňového nerezidenta specifikovaného v § 2 odst. 3 zákona o daních z příjmů, se uvádí k rodnému číslu ještě datum narození, číslo pasu, kód státu a pokud existuje, také daňové identifikační číslo,
3) bydliště,
4) jména a rodná čísla osob, které poplatník uplatňuje pro snížení základu daně, výši jednotlivých nezdanitelných částek s uvedením důvodu jejich uznání (např. potvrzení o studiu),

5) údaje týkající se předepsaných mezd v měsíčním členění na:
    - úhrn předepsaných mezd
    - částky osvobozené od daně
    - jednotlivé pojistné
    - základ pro výpočet zálohy na daň nebo daň podle zvláštní sazby
    - způsob výpočtu zálohy
    - zálohu na daň
    - výši měsíčního daňového zvýhodnění, měsíční slevy na dani, měsíčního daňového bonusu a zálohy po slevě.[12]

3.2.4 Závěrečné práce a zjištění základu daně

Na konci zdaňovacího období je potřeba provést uzavření knih daňové evidence a zjištění skutečného stavu jednotlivých součástí majetku a dluhů. Tyto činnosti je možné shrnout do následujících kroků:

a) Uzavření knih daňové evidence
    - Zjištění součtů v evidenci daňových příjmů a výdajů včetně úprav o nepeněžité příjmy a nepeněžité daňové výdaje
    - Vyčíslení neuhrazených závazků

[12] DUŠEK, Jiří, SEDLÁČEK, Jaroslav. *Daňová evidence podnikatelů 2015*, s. 69

- Zjištění stavu peněžních prostředků
- Sumarizace nevyrovnaných pohledávek
- Výpočet kurzových rozdílů.

b) Zjištění skutečného stavu majetku a dluhů
   - skutečné stavy zásob a hmotného majetku se zjišťují tzv. fyzickou inventurou, tj. provedení fyzické kontroly (počítáním, měřením, vážením) stavu zásob a hmotného majetku,
   - skutečné stavy pohledávek a dluhů se zjišťují tzv. dokladovou inventurou (např. objednávky, dodací listy, faktury, obchodní smlouvy, pracovní a mzdové listy, přehledy pro sociální a zdravotní pojištění).

c) Zápis o zjištění skutečného stavu zásob, hmotného majetku, pohledávek a dluhů
   - Stavy zjištěné při fyzické a dokladové inventuře se zaznamenávají do inventurních soupisů a o výsledku inventarizace se provede zápis, ve kterém se uvádějí případné inventarizační rozdíly.

d) Případné rozdíly mezi skutečným stavem a stavem v daňové evidenci

Inventarizačním rozdílem je:
- v případě, že skutečný stav je nižší než stav v evidenci, jedná se o schodek, případně manko či škoda (definováno § 24 a 25 ZDP),
- v případě, že skutečný stav je vyšší než stav v evidenci, rozdíl se označuje jako přebytek (ZDP nedefinuje).

O zjištěné inventarizační rozdíly se musí následně opravit stavy v daňové evidenci příslušného zdaňovacího období[13].

[13] DOLEŽELOVÁ, Marcela, *Daňová evidence 2003 s. 95*

3.3 Účetnictví

Účetnictví je další a podrobnější způsob jak mohou podnikatelé evidovat své aktivity. Od daňové evidence se liší v mnoha směrech a i legislativní normy jsou odlišné. Zákon o účetnictví v § 3 odstavec 1 ukládá účetním jednotkám účtovat podvojné zápisy[14], které daňová evidence nezná.

3.3.1 Prameny a legislativa účetnictví

Účetnictví podnikatelů v České republice upravuje několik zákonů a norem, které se vzájemně doplňují a vytvářejí ucelenou soustavu pro vedení účetnictví a následné vyčíslení hospodářského výsledku a daní. Základním pramenem, ze kterého účetní jednotka čerpá a na jehož základě zaznamenává své podnikatelské aktivity je zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, který byl několikrát novelizován. Zákon o účetnictví doplňují další normy, kterými se podnikatelé řídí, jsou to např. vyhláška Ministerstva financí č. 500/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 563/1991, zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) nebo Ministerstvem financí vydané České účetní standardy. Další důležitou legislativní normou je zákon č. 586/1992 o dani z příjmů a také vnitropodnikové směrnice, které v návaznosti na platné zákony definují účetní směrnice konkrétního podniku.

Hlavní normy ovlivňující vedení účetnictví, jsou:

- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- Zákon č. 586//1992 Sb., o daních z příjmů
- Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách
- Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstvech
- Zákon č. 235/2004 Sb., O dani z přidané hodnoty
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

[14] MINISTERSTVO FINANCÍ CR.]. Zákon č. 563/1991 § 3 odst. 1, ve znění následujících novel [on line]. [cit. 2015-24-11]. Dostupné z WWW: http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/1991/zakon-c-5631991-sb-3339

- České účetní standardy č. 48/2003
- Vyhlášky ministerstva financí

    č. 500/2002 Sb. pro podnikatele,

    č. 501/2002 Sb. pro banky a finanční instituce,

    č. 502/2002 Sb. pro pojišťovny,

    č. 503/2002 Sb. pro zdravotní pojišťovny,

    č. 504/2002 Sb. pro nepodnikatelské subjekty,

Zákon o účetnictví

Tento zákon byl schválen ještě federální poslaneckou sněmovnou v době společného státu Čechů a Slováků dne 12. 12. 1991 a nabyl účinnosti dne 1. 1. 1992 [15]. Tento zákon stanovuje rozsah a způsob vedení účetnictví, definuje požadavky průkaznosti účetních záznamů a podmínky, které musí účetní jednotky dodržovat při předávání dokumentů orgánům státní správy. Zákon byl několikrát novelizován, naposledy byla ve sbírce zákonů vyhlášena novela dne 10. 9. 2015, pod č. 221/2015, která nabyla účinnosti dne 1. 1. 2016 a přinesla několik důležitých změn.

Zákon o účetnictví je rozdělen do sedmi částí, ve kterých definuje:

a) v první části účetní jednotky, na které se zákon vztahuje, předmět účetnictví jako účtování o stavu a pohybu majetku a závazků, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření,
b) ve druhé části specifikuje účetní období, rozsah vedení účetnictví, účetní doklady, účetní zápisy a účetní knihy, jejich otevírání a uzavírání, účetní doklady, směrnou účtovou osnovu a rozvrh,
c) třetí část ukládá účetním jednotkám sestavovat účetní závěrku a výroční zprávu a určuje co je její součástí, povinnosti auditu, způsoby zveřejňování,

[15] MINISTERSTVO FINANCÍ CR. Zákon č. 563/1991 § 3 odst. 1, ve znění následujících novel [on line]. [cit. 2015-24-11]. Dostupné z WWW: http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/1991/zakon-c-5631991-sb-3339

d) čtvrtá část je zaměřena na způsoby oceňování,
e) pátá část specifikuje inventarizaci majetku a závazků, způsob a postup zjišťování skutečného stavu majetku, způsob vypořádání inventarizačních rozdílů,
f) část šestá řeší úschovu účetních záznamů, účetních závěrek a výročních zpráv, jejich délku a povinnosti spojené s úschovou účetních záznamů,
g) závěrečná, společná a přechodná ustanovení jsou specifikovány v závěrečné sedmé části.

Zákon č. 586/1992 o dani z příjmů

Vedení účetnictví se také řídí dle Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, z jehož ustanovení například vyplývá způsob zjišťování základu daně u poplatníků, předmět daně, základ a sazba daně nebo odpisy hmotného a nehmotného majetku.

Tento zákon je rozdělen do šesti částí z nich první část je zaměřena na daň z příjmů fyzických osob, druhá na daň z příjmů právnických osob, další čtyři definují společná ustanovení, zvláštní ustanovení pro vybírání daně z příjmů, specifikuje možnosti Ministerstva financí. Tento zákon ve svém souhrnu působí jak na daňovou evidenci, tak na účetnictví[16].

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

S účinností od 1. 1. 2014 nahradil zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. Oproti původnímu znění v obchodním zákoníku je nová úprava podrobnější v otázkách výkonu funkce, odměňování, rozhodování a odpovědnosti manažerů. Zákon upravuje obchodní společnosti a družstva, které nově nazývá obchodní korporace[17].

[16] PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY Zákon č.586/1992 o dani z příjmů [on line]. [cit. 2015-24-11]. Dostupné zWWW:https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=586~2F1992&rpp=15#seznam
[17] JOSKOVÁ, Lucie, PRAVDA, Pavel, *Zákon o obchodních korporacích s komentářem* s. 9

Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev),

Zákon o přeměnách stanoví povinnost otevírání a uzavírání účetních knih, sestavování zahajovacích rozvah a účetních závěrek[18].

Zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník

Nově se do okruhu zákonů ovlivňující postavení podnikatelů zařadil nový občanský zákoník, který převzal některé ustanovení zrušeného obchodního zákoníku (zákon č. 513/1991 Sb.), např. vymezení podnikatele, obchodní firmy (paragrafy 420-428), ustanovení o prokuře (paragraf 450-456). Nový občanský zákoník obsahuje také oddíly, které byly dosud zakotveny ve zvláštních předpisech např. úprava cenných papírů, která byla do 31. 12. 2013 obsažena v zákoně č. 591/1992 Sb., o cenných papírech.[19]

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

Dnem 1. 1. 2014 nabyl nově účinnosti také zákon o veřejných rejstřících. Ten převzal z obchodního zákoníku ustanovení upravující uložení účetních listin do obchodního rejstříku.

Prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví pro podnikatele

Vyhlášku č. 500/2002 Sb., vydalo Ministerstvo financí pro účetní jednotky, kterými jsou podnikatelé účtujícími v soustavě podvojeného účetnictví.

Prováděcí vyhláška upravuje zejména:

a) rozsah a části individuální i konsolidované účetní závěrky pro podnikatele,
b) obsahové vymezení položek individuálních účetních závěrek a formát jednotlivých účetních výkazů,
c) uspořádání a označování položek individuální i konsolidované účetní závěrky,
d) směrnou účtovou osnovu,
e) účetní metody a jejich použití včetně konsolidačních metod[20].

[18] RYNEŠ, Petr*, Podvojné účetnictví a účetní závěrka 2012*, s. 17
[19] JOSKOVÁ, Lucie, PRAVDA Pavel*, Zákon o obchodních korporacích s komentářem* s. 9
[20] RYNEŠ, Petr, *Podvojené účetnictví 2012* s. 14

České účetní standardy

České účetní standardy nejsou právním předpisem, jsou pouze metodickým doporučením, které zajišťuje Ministerstvo financí České republiky. Použití standardů účetními jednotkami se považuje za plnění ustanovení o účetních metodách podle zákona o účetnictví.“[21]

Vnitropodnikové účetní směrnice

Každá účetní jednotka má povinnost vytvořit pro vedení svého účetnictví příslušné vnitřní směrnice. Při tvorbě je nutné vycházet z Českých účetních standardů, ze zákona č 563/1991 Sb., o účetnictví a z vyhlášky č.500/2002 ve znění následujících novel, a to vyhlášky č.293/2014 Sb.[22].

Vymezená pravidla slouží jako nástroj k výběru určitého postupu v případech, kdy právní předpisy umožňují v konkrétních případech více variant. V těchto případech je nutné vytvořit vnitřní směrnice na postup, jaký si účetní jednotka zvolí.

3.3.2 Zásady při vedení účetnictví

Při zpracování účetnictví je nutné aplikovat tzv. účetní zásady. Jedná se obecně uznávané postupy, které vedou k realizaci cíle účetnictví. Většina nejdůležitějších zásad a principů je zapracována do zákona o účetnictví. Mezi nimi jsou zahrnuty:

- Věrné a poctivé zobrazení skutečnosti
- Zásada opatrnosti
- Zásada nezávislosti účetních období (akruální princip)
- Zásada oceňování v historických cenách
- Zásada bilanční kontinuity
- Zásada stálosti metod
- Zásada obsahu před formou
- Zásada předpokladu nepřetržitosti trvání účetní jednotky
- Zásada zákazu kompenzace[23]

[21] PASEKOVÁ, Marie, 2007. *Účetní výkazy v praxi*, s. 9.
[22] KOVALÍKOVÁ Hana, *Vnitřní směrnice pro podnikatele 2015*, s. 6
[23] LANDA, Martin, *Účetnictví podniku 2006* s. 63-66

3.3.3 Forma a obsah účetního záznamu

Formou účetního záznamu je konkrétní způsob zaznamenávání obsahu (informace), přičemž účetní záznam může mít:

- listinnou formu (listiny),
- technickou formu (např. magnetické pásky, disky, CD-ROM, diskety, optické disky),
- smíšenou formu (kombinace listinné a technické formy)[24].

Účetní jednotka může účetní záznamy převádět z listinné formy na technickou a naopak v případě prokázání shody účetního záznamu v původní formě s obsahem účetního záznamu po převodu do jiné formy.

Účetní záznam obsahuje informace o případech, které jsou předmětem účetnictví a jeho vedení, jehož obsah je prokázán.

Princip podvojnosti

Každá účetní operace vyjadřuje snížení nebo zvýšení nákladů, výnosů, aktiv nebo pasiv. V účetnickém zápise se tento stav projeví jako zvýšení nebo snížení strany Má dáti nebo Dal konkrétního účtu. Zároveň je nutné zachovat bilanční rovnici, ve které se aktiva musí rovnat pasivům. Při zachování bilanční rovnice je nutné při zvýšení strany Má dáti určitého účtu zvýšit stranu Dal jiného účtu (nebo snížit stranu Má dáti jiného účtu) o stejnou částku.

Princip podvojnosti můžeme znázornit rovnicí:

AKTIVA=PASIVA

Konkrétní účetní případ se projeví zápisem na dvou různých účtech jako podvojná souvztažnost. Příkladem může být T-forma kdy se zvýšení majetku na straně Má dáti, např. vklad majitele, promítne na stranu Dal vlastního kapitálu.

[24] RYNEŠ, Petr, *Podvojné účetnictví a účetní závěrka* 2012 s. 51

Schéma č. 3 - Příklad zápisu na dvou účtech T forma

MD	Pokladna	D
100		

MD	Vlastní kapitál	D
		100

Zdroj: Landa 2006[25]

3.3.4 Účetní knihy

Účetní jednotky zaznamenávají účetní případy do účetních knih, které mají následující podobu:

a) hlavní kniha
b) účetní deník
c) knihy analytické evidence
d) knihy podrozvahových účtů

Hlavní kniha

Představuje soubor syntetických účtů vycházející ze směrné účtové osnovy. Podle umístění v rozvaze nebo výsledovce se účty v hlavní knize dělí na rozvahové a výsledkové. Z knihy se dají vyčíst informace o počátečních stavech účtů, souhrnné obraty stran Má dáti a Dal a konečné zůstatky ke dni sestavení účetní závěrky. Hlavní kniha je základem pro věcné třídění účetních případů tj. podle jednotlivých účtů.

Účetní deník

Účetní deník obsahuje účetní zápisy zachycené chronologicky, tj. v časovém pořadí, v jakém postupně vznikaly. Význam účetního deníku spočívá v prokázání úplnosti účetnictví, ukazuje, jak daná účetní operace byla zaúčtována. Účetní jednotka si pro vedení účetního

[25] LANDA, Martin, Účetnictví podniku 2006 s. 75

deníku může zvolit buď všeobecný deník, nebo používat celou řadu deníků. Například zvlášť vede pokladní deník, bankovní deník, deník přijatých faktur aj.

Knihy analytické evidence

Knihy analytických účtů podrobněji rozvádějí informace vedené na účtech syntetických v hlavní knize. Náplň knih analytických účtů vychází z účtového rozvrhu účetní jednotky, které si vytváří sama a musí obsahovat všechny účty potřebné k zaúčtování všech účetních operací.

Knihy podrozvahových účtů

Na podrozvahových účtech se zapisují skutečnosti, o kterých není účtováno, ale jsou důležité pro plnění funkcí účetnictví. Do této evidence se zaznamenává zejména majetek, který účetní jednotka nevlastní, ale ke své činnosti využívá např. najatý majetek, majetek přijatý do úschovy, odepsané pohledávky atd.

3.3.5 Rozsah vedení účetnictví

Do konce roku 2003 bylo možné vést účetnictví pouze v plném rozsahu. V návaznosti na zrušení jednoduchého účetnictví byla navržena a schválena v paragrafu 13a zákona o účetnictví, možnost vést od 1. 1. 2004 účetnictví ve zjednodušeném rozsahu. Cílem bylo zmírnit důsledky zrušení soustavy jednoduchého účetnictví.

Podstatou zjednodušení jsou tyto možnosti:

1) možnost sestavení účtového rozvrhu pouze na úrovni účtových skupin,
2) možnost spojit účtování v deníku s účtováním v hlavní knize,
3) neúčtovat o rezervách a opravných položkách s výjimkou rezerv a opravných položek podle zvláštních právních předpisů,
4) možnost nepoužívat analytických a podrozvahových účtů,
5) nepoužívat ustanovení o ocenění reálnou hodnotou či ocenění ekvivalencí[26]

[26] RYNEŠ, Petr, *Podvojné účetnictví a účetní závěrka 2012*, s. 48

Účetní jednotky, které mohou vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, jsou definovány v paragrafu 9. odst. 3-5 a z podnikatelských subjektů jsou to jen fyzické osoby, které nemají povinnost mít auditovanou účetní závěrku.

3.3.6 Účetní závěrka a základ daně

Účetní závěrka představuje vrcholný dokument účetní jednotky za právě skončené účetní období. Je důležité, aby z jejího obsahu dostali uživatelé informace o finanční, majetkové a důchodové kondici účtované firmy a dostali tak věrný a poctivý obraz o zdraví podniku.

Účetní závěrka vychází z předcházejících operací účetní uzávěrky, které obsahují zejména tyto činnosti:

1) inventarizace a vypořádání inventarizačních rozdílů,
2) časové rozlišení nákladů a výnosů
3) vyúčtování opraných položek, dohadných položek a rezerv
4) vypořádání peněz na cestě

Poslední fází účetní uzávěrky je uzavření účtů, následné zjištění konečných stavů všech účtů a vyčíslení hospodářského výsledku. Konečné stavy výsledkových účtů se převedou na účet 710 - účet zisků a ztrát a konečné stavy rozvahových účtů se převedou na účet 702 - konečný účet rozvažný.

Konečné zůstatky rozvahových účtů, kterými bylo minulé účetní období uzavřeno, musí navazovat na počáteční stavy rozvahových účtů následujícího období což má za cíl zajistit bilanční kontinuitu mezi účetními obdobími.

Účetní závěrka

Obsah účetní závěrky předepisuje zákon o účetnictví, konkrétně paragraf 18 a tvoří ji:

a) rozvaha
b) výkaz zisku a ztráty
c) příloha

Rozvaha je ucelený přehled o majetku podniku a zdrojů jeho krytí. Výkaz zisku a ztráty podává informace o výkonosti firmy (ziskovosti) a příloha doplňuje a vysvětluje jak rozvahu, tak výsledovku. Účetní závěrka může ještě obsahovat dvě nepovinné části a to přehled o peněžních tocích (cashflow) a přehled o změnách vlastního kapitálu. Účetní jednotky mohou účetní závěrku sestavovat v plném nebo zjednodušeném rozsahu. V zjednodušeném rozsahu sestavují účetní závěrku pouze ty účetní jednotky, které nemají povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem. Akciové společnosti musí sestavovat účetní závěrku v plném rozsahu vždy, bez ohledu na povinný audit.

Základ daně

Daň z příjmů se řídí zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Podle tohoto zákona se hospodářský výsledek získaný z účetnictví jako rozdíl výnosů účtovaných v účtové třídě 6 a nákladů účtovaných v účtové třídě 5 upraví o částky, které nemohou být zahrnuty do nákladů, nebo neoprávněně zkracují příjmy. Jedná se např. o náklady na reprezentaci, rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy, některé dary atd.

Tento základ daně následně upravíme o odčitatelné položky podle paragrafu 20, a 34 zákon o daních z příjmů. Získaný základ daně zaokrouhlíme na celé stovky korun dolů a vynásobíme platnou sazbou daně. Na vypočtenou daň mohou být ještě uplatněny slevy podle paragrafu 35 zákona o daních z příjmů. Výslednou daň musí daňový subjekt odvést finančnímu úřadu.

3.4 Rozdíl mezi daňovou evidencí a účetnictvím

Odlišností obou způsobů účtování je několik. Nejprve je to dáno tím, komu je daňová evidence určena a kdo musí nebo může vést účetnictví. Podnikatelské subjekty, které mají povinnost vést účetnictví, jsou vymezeny zákonem o účetnictví, ostatní mohou vést daňovou evidenci. Rozdíly jsou také v legislativě. Vedení daňové evidence a účetnictví jsou regulovány jinou právní úpravou, kromě zákona o daních z příjmů, který ovlivňuje obě formy evidence hospodářských činností.

Zásadní rozlišení daňové evidence a účetnictví je zejména ve vymezení okamžiku, kdy bude transakce zaznamenávána. Obecně mohou nastat dvě možnosti:

1. rozhodující pro zaznamenávání transakcí je pohyb peněz (používá se v daňové evidenci),
2. rozhodující je okamžik, kdy transakce nastala bez ohledu na finanční toky[27] (používá se v účetnictví).

Porovnání některých hospodářských operací s vlivem a bez vlivu na základ daně v daňové evidenci a účetnictví znázorňuje následující tabulka.

Tabulka č. 2 - Hospodářské operace s vlivem a bez vlivu na základ daně

Hospodářská operace	Vliv na ZD v daňové evidenci	Vliv na ZD v účetnictví
Prodej služeb na fakturu	Ne	Ano
Úhrada faktury za prodej služeb	Ano	Ne
Prodej služeb v hotovosti	Ano	Ano
Nákup materiálu na fakturu	Ne	Ano
Úhrada faktury za materiál	Ano	Ne
Nákup materiálu v hotovosti	Ano	Ano
Odpisy	Ano	Ano
Předpis zálohy OSVČ na SP a ZP	Ne	Ne
Předpis mezd zaměstnanců	Ne	Ano
Výplata mezd zaměstnancům	Ano	Ne
Platba zálohy na daň z příjmů	Ano	Ne
Bankovní poplatky	Ano	Ano

Zdroj: vlastní zpracování

[27] CARDOVÁ, Zdenka, *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatel*, s. 75

V daňové evidenci se při výpočtu základu daně vychází z rozdílu příjmů a výdajů (pohybu finančních prostředků) a není tedy potřeba upravovat o dohadné položky, časové rozlišení, atd. Naproti tomu v účetnictví se základ daně vypočte jako rozdíl mezi výnosy a náklady a k pohybu finančních prostředků se nepřihlíží.

Ve formě vedení je rozdíl v zápisech účetních operací. V účetnictví jsou jednotlivé účetní případy evidovány podvojnými zápisy. Tato technika představuje zapisování každého účetního případu na dva účty, Má dáti a Dal. V daňové evidenci se zapisuje jen jednou. Rozdíl je také v účetních knihách, které se používají odlišně pro každou formu.

Nesporná výhoda daňové evidence je její nízká administrativní náročnost a také požadavky na technické vybavení je nižší než u vedení účetnictví. Naproti tomu výhoda účetnictví spočívá v podrobnosti členění jednotlivých účtů, které lze lépe využít k řízení firmy. Tento systém poskytuje lepší přehled o firmě, umožňuje vytvářet rozbory hospodaření a celkově přináší podrobnější informace o situaci ve firmě.

Rozdílů je několik a každý podnikatelský subjekt musí sám důkladně zvážit co je pro něj konkrétně lepší volbou a jaké výstupní informace požaduje.

3.5 Přechod z vedení daňové evidence na účetnictví

V případě, že se podnikatel, který používá daňovou evidenci, rozhodne přejít na účetnictví (podvojné účetnictví) a to jak z dobrovolných tak z povinných důvodů, musí se řídit Přílohou č. 3, zákona o daních z příjmů.[28]

Přechod z daňové evidence na účetnictví je řešen ze dvou pohledů a to:

z pohledu daně z příjmů a

z pohledu účetnictví

[28] DUŠEK, Jiří, SEDLÁČEK, Jaroslav, *daňová evidence podnikatelů 2015*, s. 96

3.5.1 Přechod z pohledu daně z příjmů

Při přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví, je postup pro účely zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů tento:

1. Základ daně se ve zdaňovacím období, ve kterém bylo zahájeno vedení účetnictví, zvýší o hodnotu zásob a cenin, hodnotu poskytnutých záloh s výjimkou záloh na hmotný majetek, hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem.

2. Základ daně se ve zdaňovacím období, ve kterém bylo zahájeno vedení účetnictví, sníží o hodnotu přijatých záloh, hodnotu dluhů, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů.[29]

Jedná-li se o plátce daně z přidané hodnoty, rozumí se pro účely tohoto postupu hodnotou dluhu hodnota bez daně z přidané hodnoty; byl-li uplatněn odpočet daně z přidané hodnoty, hodnotou pohledávky se rozumí hodnota bez daně z přidané hodnoty, byla-li splněna daňová povinnost na výstupu. Obdobně se postupuje u přijatých či poskytnutých záloh s výjimkou záloh uhrazených tzv. spojeným osobám vymezeným v ustanovení paragrafu 23 odst. 7 zákona o dani z příjmu, které nebyly vyúčtovány ve stejném zdaňovacím období, ve kterém byly uhrazeny.[30]

Negativní daňový dopad související s přechodem na účetnictví je možné snížit rozložením do devíti následujících zdaňovacích období počínaje zdaňovacím obdobím, ve kterém bylo zahájeno vedení účetnictví. V případě, že v těchto devíti obdobích podnikatel činnost přeruší, ukončí, přejde na paušální výdaje, pak je povinen jednorázově dodanit zbývající část. Tuto možnost definuje paragraf 23 odst. 14 zákona o daních z příjmů.

3.5.2 Přechod z účetního pohledu

Účetní převod řeší vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, konkrétně její novelizace č. 472/2003 a paragraf 61b a také další novelizace č. 467/2013 Sb.

[29] ZÁKONY PRO LIDI, Příloha č. 3 k zákonu ČNR č. 586/1992 Sb. [on line]. [cit. 2015-24-11]. Dostupné z http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586#prilohy
[30] KADLEC, Jiří, CHALUPA, Rostislav, *Převod daňové evidence na vedení účetnictví 2006*

Metodika přechodu dle paragrafu 61b:

a, K poslednímu dni vedení daňové evidence je třeba zjistit stavy jednotlivých složek majetku a dluhů, rezerv, oceňovacích rozdílů k úplatně nabytému majetku. Pokud vzniknou inventarizační rozdíly, musí se vypořádat v roce, ve kterém je vedena daňové evidence a v tom samém roce ovlivní i základ daně.

b, Jednotlivé složky majetku a závazku se ocení dle § 24 a 25 zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví. Účetní jednotky musí sestavit u odpisovaného hmotného a nehmotného majetku odpisové plány, na jejichž základě provádějí odpisování. Součet uplatněných odpisů je hodnotou účtů v účtových skupinách oprávek 07,08,09.

c, Jednotlivé stavy majetku a závazků se převedou do počátečních stavů rozvahových účtů, a to k prvnímu dni účetního období. U finančního pronájmu se neuplatněná část výdajů uvede jako počáteční zůstatek účtu určeného k zachycení nákladů příštích období v účtové skupině 38.

d, Rozdíl mezi součtem počátečních zůstatků nově otevřených účtů aktiv a mezi součtem počátečních zůstatků nově otevřených účtů pasiv se uvede na účet v účtové skupině 49, a to v závislosti na povaze zjištěného rozdílu (+/-) jako zůstatek aktivní nebo pasivní. Zůstatek tohoto účtu bývá pasivní, aktivní je pouze v případě, že podnikatel vykazuje ztrátu převyšující jeho vklady do podnikání nebo si vypůjčil finanční prostředky pro osobní potřebu[31].

3.5.3 Postup při převodu z daňové evidence na účetnictví

Postupné kroky převodu seřadil Dušek ve své publikaci do následujících jedenácti bodů:

1. Rozhodnutí o převodu (termín)
2. Inventarizace majetku a závazků
3. Výpočet dodatečných informací (odpis pohledávek apod.)
4. Sestavení převodového můstku
5. Vyčíslení daňového dopadu – úprava daňového základu

[31] DUŠEK, Jiří, *Převod daňové evidence na vedení účetnictví 2008* s. 31

6. Vyhotovení protokolu z převodu

7. Doplnění analytického členění (účty, střediska apod.)

8. Zaúčtování do podvojného účetnictví

9. Kontrola rovnosti konečných stavů na počáteční

10. Sestavení počáteční rozvahy

11. Vyhotovení prohlášení[32]

3.5.4 Převodový můstek

Sestavení tohoto dokumentu, přestože to žádný předpis nenařizuje, je obecným doporučením. Převodový můstek se sestavuje ke dni otevření účetních knih a tímto dokumentem se dokládá převod majetku a dluhů do účetnictví, včetně uvedení daňového dopadu jednotlivých převáděných majetkových a dluhových položek v roce (respektive zdaňovacím období) přechodu na účetnictví.[33]

Převodový můstek lze doložit protokolem převodu s tabulkou všech položek. Podrozvahové účty je dobré uvést na samostatné liště. Každá položka by měla být doložena položkovými doklady z knih analytické evidence. Součástí by mělo být i prohlášení účetní jednotky[34].

Převodový můstek má vedle dokladové funkce správnosti, úplnosti a průkaznosti převodu rovněž funkci ověření základních účetně metodických vazeb a okruhu[35].

Jedná se zejména o následující zásady:

- počáteční stavy majetku se účtují na stranu „Má dáti“, počáteční stavy dluhů se účtují na stranu „Dal“,
- počáteční stavy majetku a dluhů oceněné v peněžních jednotkách se rovnají tzv. bilanční zásada
- počáteční stav účtů musí zobrazit vše, co je v účetní evidenci účetní jednotky; v počátečních stavech nemohou být účty výsledkové (tj. náklady a výnosy).

[32] DUŠEK, Jiří, *Převod daňové evidence na vedení účetnictví 2008* s. 44
[33] KADLED, Jiří, CHALUPA, Rostislav, *Převod daňové evidence na vedení účetnictví 2006*
[34] DUŠEK, Jiří, *Převod daňové evidence na vedení účetnictví 2008* s. 45
[35] KADLED, Jiří, CHALUPA, Rostislav, *Převod daňové evidence na vedení účetnictví 2006*

Abychom mohli doložit, že převod na účetnictví proběhl správně, je potřeba vytvořit převodový můstek s účtováním MD a DAL a uvést dopad do základu daně. Nedostačující je kontrola převodu porovnáním výkazu majetku a závazků z posledního daňového přiznání s počáteční rozvahou. Tento postup finančnímu úřadu nestačí[36].

Analytická evidence

Analytické členění představuje rozlišení syntetického účtu na jednotlivé účty analytické. Je vhodné nejdříve převést jednotlivé položky na syntetické účty a dále dle požadavků podnikatele na účty analytické. Účty je potřeba rozlišovat na daňové a nedaňové. Používat jen skupiny se nedoporučuje. Např. pokladna paní H: 211.100[37].

Převodový můstek lze z pohledu analytického členění vytvořit ve třech etapách:

1. převod jen do evidence syntetických účtů (s rozlišením na daňové a nedaňové položky),
2. určení konkrétní potřeby analytických účtů u každého rozvahového syntetického účtu,
3. přizpůsobení potřebám podrobnějšího členění podle zakázek, středisek, apod.

3.5.5 Daňový dopad převodu a možnosti jeho minimalizace

Převod daňové evidence na účetnictví může vést k vyšší daňové zátěži. Tato situace je většinou způsobena vysokým stavem zásob a neuhrazených pohledávek snížený o hodnotu dluhů. Vysoký stav zásob a neuhrazených pohledávek, který způsobuje nepříznivý daňový dopad, bývá hlavní překážkou v přechodu na účetnictví.

Existují možnosti, jak daňový dopad minimalizovat. Jednou z možností je snižování stavu zásob, ovšem s ohledem na nutnost dodržet optimální provozní stav zásob, aby neúměrné snižování neohrozilo podnikání. V této souvislosti je důležité nepodlehnou okolnostem a vykazovat zásoby ve skutečné výši a nikoli nižší, protože je to nelegální.

[36] DUŠEK, Jiří, *Převod daňové evidence na vedení účetnictví 2008* s. 52
[37] DUŠEK, Jiří, *Převod daňové evidence na vedení účetnictví 2008* s. 56

Druhá možnost se nabízí ve snižování neuhrazených pohledávek – aktivně je vymáhat. V případě, že se jedná o pohledávky za podnikateli, na které byl prohlášen konkurs nebo povoleno vyrovnání, je nutné ve lhůtě stanovené soudem pohledávku řádně přihlásit.
Další možností, která sice daňový dopad nesníží, ale pomůže překlenout první nejtěžší období je rozložení daňové povinnosti až do 9 zdaňovacích období. Toto rozložení umožňuje zákon o dani z příjmů.

3.5.6 Kontrola převodu a minimalizace chyb

Kontrola by měla být zaměřena na nejčastější chyby, které mohou pri převodu nastat.

S kontrolou přechodu jsou spojeny zejména následující činnosti:

- kontrola podvojnosti po zaúčtování počátečních stavů – strana Má Dáti všech účtů se musí rovnat straně Dal všech účtů,
- kontrola návaznosti – hodnota majetku a dluhů v posledním daňovém přiznání musí být shodné jako zůstatky odpovídajících účtů po převodu,
  hodnota majetku a dluhů, které v daňovém přiznání uvedeny nebyly, se musí rovnat provedené inventuře,
- kontrola úplnosti – všechno co je součástí obchodního majetku nebo pronajato, musí být zachyceno v účetnictví na některém účtu hlavní knihy. Všechny složky majetku, které jsou předmětem podnikání, musí být zachyceny v účetní evidenci,
- kontrola převodového můstku – ověřit zda hodnoty vložené do účetnictví odpovídají převodovému můstku,
- kontrola daňová – jednotlivé položky musí být správně označeny jako daňové a nedaňové
- kontrola účetní – rozvahové účty musí korespondovat svojí náplní s metodikou účetnictví
- kontrola zda převod odpovídá skutečnosti – v případě zjištění rozdílů v daňovém přiznání je nutné, mají–li daňový dopad, podat dodatečné daňové přiznání, pokud nemají daňový dopad, pouze se zdokumentují a popíší rozdíly v převodovém můstku[38]

[38] DUŠEK, Jiří, *Převod daňové evidence na vedení účetnictví 2008* s. 66-67

Nejčastější chybou, která může při přechodu z daňové evidence na účetnictví nastat je účtování na nesprávný účet. Pokud tato skutečnost nemá daňový dopad, lze ji jednoduše a rychle opravit. Další chybou může být špatná částka. Platí to samé jako u účtování na nesprávný účet tedy pokud tato chyba nemá daňový dopad, lze ji dodatečně jednoduše opravit.

Závažnější jsou chyby, které mají daňový dopad, kdy hrozí pokuta, penále, apod.

Při otevírání účetních knih je potřeba si dát pozor na to, že suma účetních odpisů neodpovídá doposud uplatňovaným daňovým odpisům, protože je vypočítána na základě nového odpisového plánu.

4 Praktická část

Praktická část diplomové práce je zaměřena na vyhodnocení problematiky přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví, analýzu dopadu a vypracování doporučení pro minimalizaci daňových dopadů u konkrétního subjektu. Pro simulovaný přechod byl z důvodu dostupnosti interních dat a příbuzenského vztahu vybrán podnikatel Stanislav Kabeláč, který by mohl v budoucím období výsledky této práce využít při rozhodování jak dále evidovat podnikatelské aktivity. Aby se mohl rozhodnout, zda bude výhodnější jedna nebo druhá varianta, musí vědět, co přináší změna a jaké výhody to pro něho bude mít.

4.1 Charakteristika podnikatelského subjektu

Živnostník Stanislav Kabeláč, podniká v oboru podlahářství od roku 1992. V důsledku spolupráce s plátci DPH je také plátce DPH a to plátce čtvrtletní. Své služby poskytuje na území hlavního města Prahy, výjimečně i ve vzdálenějších krajích České Republiky. Pan Kabeláč podniká na základě živnostenského oprávnění k provozování řemeslné živnosti. Jeho hlavní činností je dodávka a montáž podlahovin, zejména plovoucích podlah, koberců, linolea, parket, apod. Služby poskytuje široké veřejnosti, mezi jeho odběratele můžeme řadit jednotlivé občany, objednávky dostává i ze státní správy nebo jako subdodávky větším firmám. Pan Kabeláč podniká sám a nemá žádné zaměstnance.

Podnikatel se v současné době snaží živnost spíše nerozšiřovat a to hlavně z důvodů zachovaní kvality svých služeb, těžší řiditelnosti většího podnikatelského subjektu a také neochoty zadlužovat se. Vyšší poptávku než je schopen sám realizovat je nucen odmítat a přenechat jiným podnikatelským subjektům.

Od začátku provozování podnikatelské činnosti vede pan Kabeláč daňovou evidenci (do 31. 12. 2003 jednoduché účetnictví), kterou vede jeho účetní a zatím neuvažuje o změně evidence. Jeho obrat je kolem 1 mil. Kč ročně. Vzhledem k finanční hranici povinného přechodu je v tomto případě povinnost přechodu na vedení účetnictví dost vzdálená.

4.2 Inventarizace majetku a závazků

Pro simulovaný přechod bylo zvoleno datum 31. 12. 2014. Ke stejnému dni je nutné provést inventarizaci veškerého majetku a dluhů z údajů daňové evidence a doložit ji zápisem.

Provedená inventura nevykázala žádné rozdíly oproti skutečnému stavu a bude možno jednotlivé stavy majetku a dluhů převzít jako počáteční stavy rozvahových účtů při otevírání účetních knih v účetnictví. Inventarizace byla provedena na základě fyzické a dokladové inventury.

Dlouhodobí majetek

Tabulka č. 3 - Dlouhodobý hmotný majetek evidovaný k 31. 12. 2014

DHM	Datum zařazení	Pořizovací cena	Odpisová skupina	Oprávky	Zůstatková cena
Renault Fluence	2010	307 416,68	1	282 824,-	24 592,68
Notebook + tiskárna	2009	41 406,74	2	41 406,74	0,-
Celkem					**24 592,68**

Zdroj: výstup z daňové evidence, vlastní zpracování

Výše uvedená tabulka zachycuje veškerý dlouhodobý hmotný majetek podnikatele, datum pořízení nebo zařazení do užívání, pořizovací cenu, celkové odpisy, oprávky a zůstatkové ceny zjištěné k 31. 12. 2014.

Ke konci roku 2014 byl na kartách dlouhodobého hmotného majetku evidován majetek, který zahrnuje osobní automobil a notebook s tiskárnou. Tento majetek je odepisován v souladu se zákonem o daních z příjmu a to v režimu zrychleného odpisování. U osobního automobilu bylo využito možnosti přerušení odpisů v roce 2014 a přesunuto na následující zdaňovací období. Po převodu na účetnictví bude podnikatel v daňových odpisech pokračovat, účetní odpisy se budou rovnat daňovým.

Finanční majetek

Tabulka č. 4 - Přehled peněžních prostředků

Položka	Konečný zůstatek k 31. 12. 2014
Pokladna	0,-
Běžný účet	58 646,32
Celkem	**58 646,32**

Zdroj: výstup z daňové evidence, vlastní zpracování

Podnikatel provozuje svoji činnost pouze na území České republiky a jeho obchodními partnery nejsou zahraniční osoby. Ke své činnosti má zřízený běžný účet vedený u m Bank S. A. organizační složka v české měně a není proto nutný přepočet na Kč. Skutečný stav na bankovním účtu byl zjištěn na základě dokladové inventury a stav v pokladně na základě inventury fyzické.

Zásoby

Tabulka č. 5 - Zásoby

Text	Množství	Cena jednotková	Cena celkem
Materiál na skladě	----		0,-
Zboží	----		0,-
Výrobky	----		0,-

Zdroj: výstup z daňové evidence, vlastní zpracování

Výše uvedená tabulka ukazuje, že podnikatel nemá žádné zásoby. Tento stav je daný druhem podnikatelské činnosti jakou pan Kabeláč provozuje, zejména způsobem jakým realizuje objednávky. Veškerý nakoupený materiál okamžitě spotřebuje na konkrétní zakázku nebo případný přebytek vrací dodavateli, takže nemá potřebu provozovat sklad materiálu. Neprovozuje obchodní činnost a v důsledku toho nemá ani žádné zásoby v podobě zboží na skladě.

Pohledávky

Tabulka č. 6 – Pohledávky z obchodních vztahů

Číslo faktury	Odběratel	částka	splatnost

Zdroj: výstup z daňové evidence, vlastní zpracování

Většinu činnosti uskutečňuje pan S. Kabeláč na základě vystavených faktur splatných bankovním převodem a nikoli platbou v hotovosti. Z tohoto důvodu se může stát, že odběratelé neuhradí své dluhy včas nebo nastane splatnost až v následujícím účetním období a v důsledku toho vznikne pohledávka. V tomto roce se tak nestalo, všechny pohledávky byly uhrazeny ještě před uzavřením účetních knih a podnikatel tedy neeviduje žádné pohledávky.

Tabulka č. 7 - Pohledávky vůči státu

Text	částka	splatnost
Nadměrný odpočet DPH	21 706,-	

Zdroj: výstup z daňové evidence, vlastní zpracování

Pohledávky vůči státu jsou definovány nadměrným odpočtem DPH. Protože pan Kabeláč při stanovení daňové povinnosti postupuje dle § 92e Režim přenesení daňové povinnosti zákona č.235/2004 Sb. o DPH, a vzhledem k tomu, že také jeho odběratelé jsou ve většině případů plátci DPH, je nadměrný odpočet v podstatě standardem každého zdaňovacího období.

Z tabulek je patrné, že podnikatel k 31. 12. 2014 neeviduje žádné pohledávky z obchodních styků. Přestože v minulých letech měl několik odběratelů, kteří nezaplatili své závazky včas, je v současné době vše uhrazeno a veškeré pohledávky se podařilo vymoci. Tato situace je pro přechod z daňové evidence na vedení účetnictví velice příznivá, neboť nezakládá povinnost zvýšit daňový základ v prvním roce vedení účetnictví.

dluhy

Tabulka č. 8 – dluhy z obchodních vztahů

Číslo faktury	Dodavatel	Částka v Kč	splatnost	Bez DPH
7765/2014	ANVITRADE	29 346,-	8. 12. 2014	
8597/2014	ANVITRADE	11 575,-	6. 1. 2015	
Celkem		**40 921,-**		**33 818,47**

Zdroj: výstup z daňové evidence, vlastní zpracování

Podnikatel k 31. 12. 2014 eviduje ve své knize dluhů dva závazku u jednoho dodavatele. Oba tyto položky jsou za dodávku materiálu na objednané práce. První spadá ještě do období platnosti faktury, druhý je už po splatnosti.

Oba tyto dluhy mají příznivý daňový dopad, při přechodu na vedení účetnictví daňový základ snižují.

Souhrn majetku a závazků v daňové evidenci

Tabulka č. 9 - Výkaz o majetku a dluzích k 31. 12. 2014

Majetek	Na začátku období	Na konci období
Dlouhodobý hmotný majetek	24 592,68	24 592,68
Peněžní prostředky na bankovním účtu	55 366,46	58 646,32
Peněžní prostředky v hotovosti	0,-	0,-
Zásoby	0,-	0,-
Pohledávky	99580,-	0,-
Majetek celkem	**179 539,14**	**83 239,-**
Dluhy		
Závazky z obchodních vztahů	37 625,13	33 818,47
Dluhy celkem	**37 625,13**	**33 818,47**
Celkem (majetek – závazky)	**141 914,01**	**49 420,53**

Zdroj: výstup z daňové evidence, vlastní zpracování

Souhrn příjmů a výdajů

Tabulka č. 10 - Výkaz příjmů a výdajů za rok 2014

Položka	Příjmy	Výdaje
Příjmy § 7 ZDP		
Tržby za služby	644 459,-	
Jiné příjmy	17 444,35	
Příjmy celkem	**661 903,35**	
Výdaje		
Nákup drobného majetku		3 932,23
Nákup materiálu		411 191,04
Nákup služeb		17 594,87
Opravy a udržování		17 381,20
Telefony a internet		21 209,85
Ostatní režijní výdaje		356,24
Bankovní poplatky		180,13
Silniční daň		5 400,-
Výdaje celkem		**522 152,52**
Základ daně (rozdíl příjmů a výdajů)		**139 750,83**

Zdroj: výstup z daňové evidence, vlastní zpracování

Rozbor podnikání za posledních pět let

Vývoj obratu

Níže uvedený graf přehledně znázorňuje vývoj obratu podnikatele za posledních pět let. Na první pohled je zřejmé, že finanční krize se projevila opožděně a postupně působila negativně na velikost obratu. Téměř rovnoměrně sestupná tendence mezi roky 2011 a 2014

až na částku cca 661 tis. Kč byla zastavena a následně v roce 2015 se obrat zvýšil na trojnásobek roku 2014 a dokonce nad původní hodnotu roku 2011. Můžeme zde pozorovat, že velký hospodářský růst HDP v roce 2015 se pozitivně projevil i na objednávkách malého podnikatele.

Graf č. 1 – Obrat v letech 2011-2015

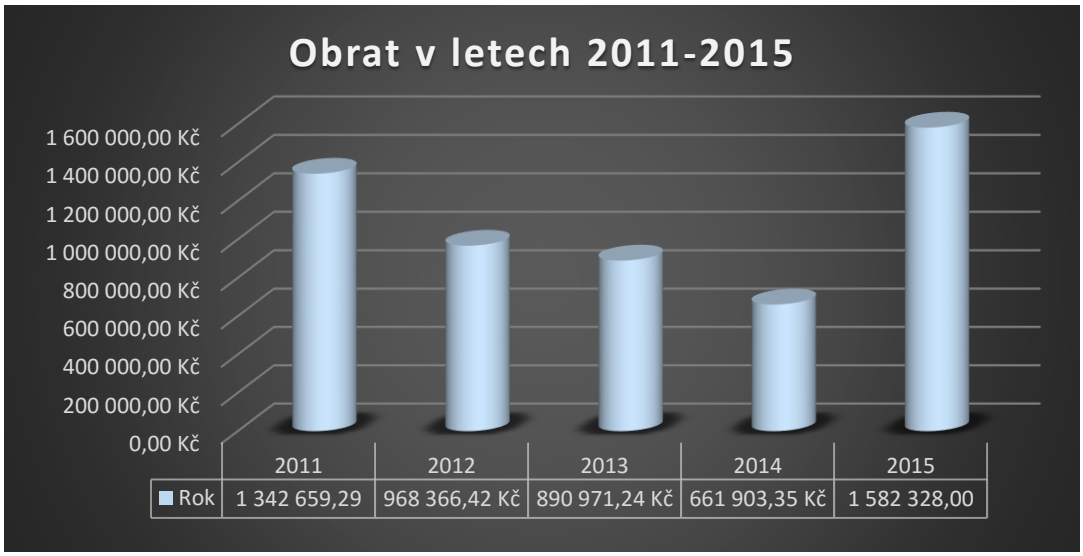

Zdroj: výstup z daňové evidence, vlastní zpracování

Pohledávky

Na následujícím grafu jsou zobrazeny pohledávky z obchodních vztahů ke konci zdaňovacích období, v posledních pěti letech. Z grafu je patrné, že obchodní partneři pana S. Kabeláče hradí své dluhy nerovnoměrně. V lichých letech jsou pohledávky vysoké a dosahují až k hranici 100 000,- Kč, naproti tomu v letech sudých jsou pohledávky velmi nízké až nulové jako např. v roce 2014. Z grafu můžeme také pozorovat zlepšující se platební morálku obchodních partnerů v posledních dvou letech, kdy nejsou evidovány žádné pohledávky. Z pohledu přechodu na vedení účetnictví je tento stav velice výhodný, protože nezakládá povinnost v prvním roce po přechodu na účetnictví zvýšit daňový základ. V tomto konkrétním případě lze usuzovat z údajů za poslední dva roky, že platební morálka obchodních partnerů bude dobrá a v důsledku toho pohledávky nízké. Pro přechod na vedení účetnictví je rok 2014 výhodný a z výsledků tohoto rozboru se dá předpokládat optimistický vývoj i pro další období.

Graf č. 2 – Pohledávky bez DPH v letech 2011-2015

Zdroj: výstup z daňové evidence, vlastní zpracování

Dluhy

Graf č. 3 – Dluhy bez DPH v letech 2011-2015

Zdroj: výstup z daňové evidence, vlastní zpracování

Z grafu dluhů můžeme vyčíst podnikatelovu platební morálku. Roky 2011 a 2012 jsou z hlediska nezaplacených faktur minimální, ale následující dva roky tj. 2013 a 2014 má v evidenci několik dluhů, každoročně kolem třiceti pěti tisíc. Rok 2015 se vrací k nižším hodnotám a představuje částku 13354,40 Kč. Z hlediska přechodu na účetnictví jsou roky 2013 a 2014 nejpříznivější, protože daňový základ snižují, následný rok 2015 by byl pro přechod na účetnictví také příznivý.

Základ daně

Graf č. 4 – Základ daně v letech 2011-2015

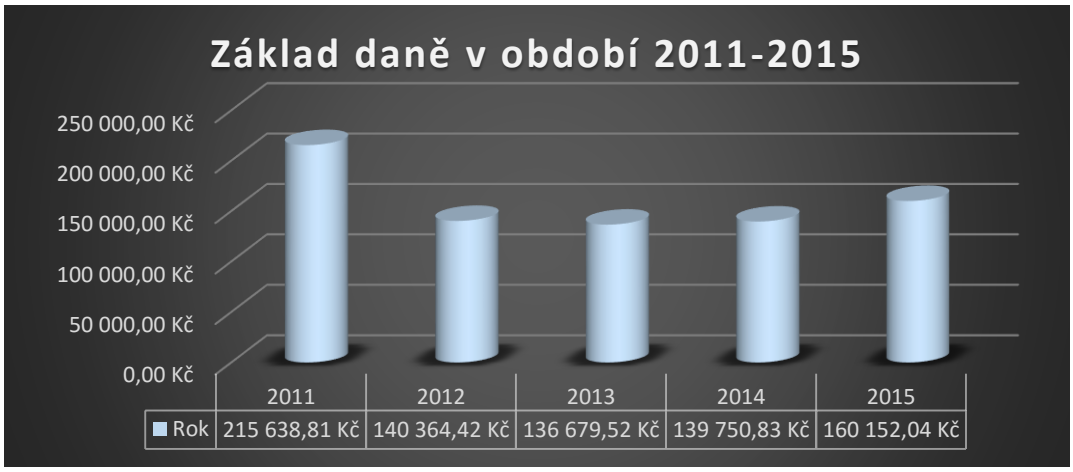

Zdroj: výstup z daňové evidence, vlastní zpracování

Daňový základ má podobnou tendenci jako vývoj obratu. Nejvyšší hodnotu můžeme pozorovat v prvním roce zkoumání a následné tři roky 2012, 2013 a 2014 jsou svými hodnotami posazeny na nižší úrovni. Po těchto hubených letech následuje zvýšení ziskovosti v roce 2015.

Když přirovnáme graf základu daně ke grafu obratu, tak by se na první pohled mohlo zdát, že při vysokém obratu by mohl být i základ daně vyšší. Při bližším zkoumání nákladovosti zjistíme, že zákazníci v roce 2015 objednávali u pana Kabeláče mnohem více zakázek i s dodávkou materiálu, který mnohokráte dosahuje osmdesáti procent celkové ceny zakázky. Z toho tedy vyplývá i zvýšení výdajů.

Daň z přidané hodnoty

Pro úplnost je zde také zpracován graf DPH, v tomto případě převažuje nadměrný odpočet. Jako plátce DPH má pan Kabeláč povinnost vést evidenci, ze které je možné vyčíst zdanitelné plnění, nebo naopak nadměrný odpočet, podle toho jak vyplynou z jeho podnikatelské činnosti. Níže uvedený graf ukazuje vzestupný trend nadměrných daňových

odpočtů od roku 2012. Mezi roky 2012-2014 je trend opačný než ukazuje graf obratu a daňového základu. Ve shodě s těmito grafy je pouze rok 2015, který kopíruje zvýšený obrat i zisk. Ne zrovna standartní vývoj grafu DPH můžeme pozorovat v nepřetržitém daňovém nadměrném odpočtu od roku 2012, který je způsoben předmětem podnikání pana S. Kabeláče, protože spadá do okruhu přenesené daňové povinnosti podle §92e, zákona č. 235/2004 o DPH. V důsledku této skutečnosti veškerá zaplacená plnění nárokuje v daňovém přiznání jako nadměrný odpočet. V roce 2011 ještě neúčtoval dle §92e , tak jsou v tomto roce i zdanitelná plnění a to první a čtvrté čtvrtletí.

Graf č. 5 – Přehled DPH – nadměrný odpočet v letech 2011-2015

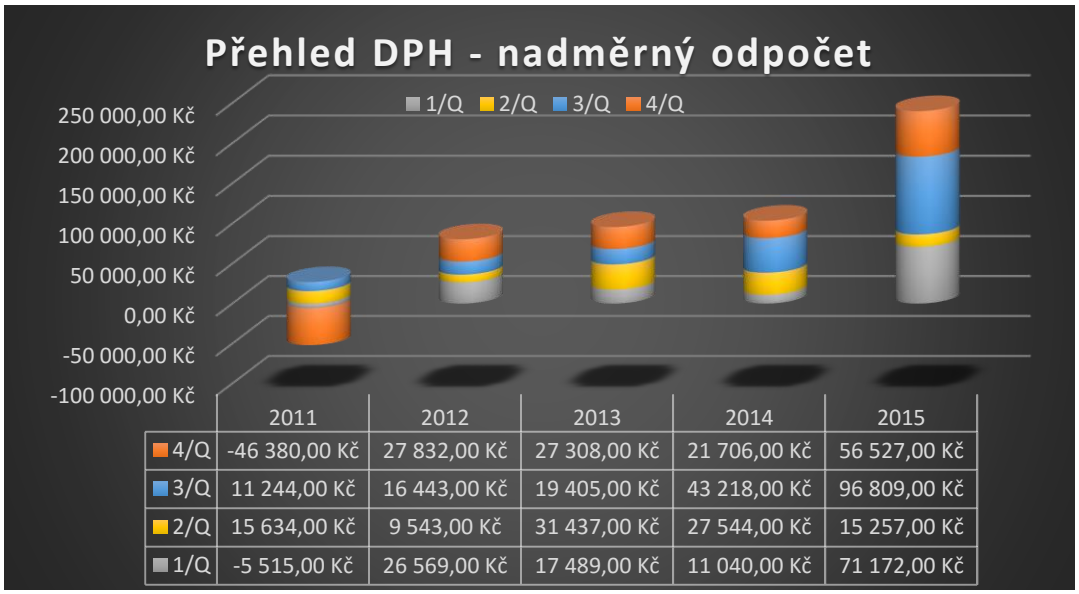

	2011	2012	2013	2014	2015
4/Q	-46 380,00 Kč	27 832,00 Kč	27 308,00 Kč	21 706,00 Kč	56 527,00 Kč
3/Q	11 244,00 Kč	16 443,00 Kč	19 405,00 Kč	43 218,00 Kč	96 809,00 Kč
2/Q	15 634,00 Kč	9 543,00 Kč	31 437,00 Kč	27 544,00 Kč	15 257,00 Kč
1/Q	-5 515,00 Kč	26 569,00 Kč	17 489,00 Kč	11 040,00 Kč	71 172,00 Kč

Zdroj: výstup z daňové evidence, vlastní zpracování

4.3 Převodový můstek

Převodový můstek je důležitá součást projektového řešení a dokládá se jím převod majetku a dluhů do účetních knih. Konečné stavy jednotlivých složek majetku a dluhů, které byly evidovány a inventurou dokladovány v daňové evidenci, jsou převedeny jako počáteční stavy rozvahových účtů. Z převodového můstku musí být patrné, zda má konkrétní účetní zápis daňový dopad či nikoliv.

Tabulka č. 11 - Převodový můstek

Číslo účtu	Položka	Má dáti	Dal	Dopad na ZD
	Dlouhodobý majetek			
022	DHM	348 823,42		NE
082	Oprávky DHM		324 230,74	NE
	Krátkodobý finanční majetek			
221	Bankovní účty	58 646,32		NE
	Dluhy			
321	Dodavatelé		33 818,47	ANO snižuje
	Pohledávky vůči státu			
343	DPH	21 706,-		NE

Zdroj: vlastní zpracování

Strana MD: 429 175,74 Kč

Strana D: 358 049,21 Kč

Rozdíl: 71 126,53 Kč

Rozdíl ve výši 71 126,53 Kč mezi stranou Má Dáti a Dal, bude zachycen na účtu 491, účet individuálního podnikatele. Na tento účet se zaznamenávají veškeré vklady a výběry podnikatele a pro přehlednost může mít několik analytických podúčtů. Částka 71 126,53 bude zaúčtována na stranu Dal tohoto účtu.

4.4 Účetní rozvrh a vnitřní směrnice

Tabulka č. 12 - Účetní rozvrh

Číslo účtu	název	typ
022	Samostatné movité věci	Aktivní
082	Oprávky k SMV	Aktivní
111	Nákup materiálu	Aktivní
112	Materiál na skladě	Aktivní
211	pokladna	Aktivní
221	Bankovní účty	Aktivní
311	Odběratelé	Aktivní
321	Dodavatelé	Aktivní
341	Daň z příjmu	Aktivní
343	Daň z přidané hodnoty	Aktivní
491	Účet individuálního podnikatele	Pasivní
501	Spotřeba materiálu	Nákladový
518	Ostatní služby	Nákladový
551	Odpisy	Nákladový
602	Tržby za prodej služeb	Výnosový
648	Ostatní provozní výnosy	Výsledkový
701	Počáteční účet rozvažný	Závěrkový
702	Konečný účet rozvažný	Závěrkový
710	Účet zisků a ztrát	Závěrkový

Zdroj: vlastní zpracování

Podnikatel má ze zákona povinnost vytvořit účetní rozvrh, který bude vyhovovat jeho potřebám a bude použitelný pro zaúčtování všech účetních operací. Vzhledem k tomu, že pan S. Kabeláč je malý živnostník, do účtového rozvrhu nebudou zařazeny všechny účtové skupiny, ale jen ty, které korespondují s jeho podnikatelskou činností. V případě nutnosti nového účtu je možné v průběhu účetního období rozvrh doplnit.

Pro potřeby malého podniku postačuje syntetické členění a není potřeba vytvářet podrobnější analytické členění.

Vnitropodnikové směrnice

Při přechodu na účetnictví je potřeba sestavit vnitropodnikové směrnice, ve kterých si účetní jednotka sama stanoví, jakým způsobem bude řešit případy, u kterých existuje možnost volby nebo je chce z nějakých důvodů zdůraznit. Je nutné vytvořit alespoň směrnice, které stanoví hodnotovou hranici pro určení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, směrnici pro stanovení odpisového plán, směrnici o způsobu účtování zásob, směrnici normy technologických a technických ztrát a směrnici o způsobu přepočtu majetku v cizích měnách[39]. Z povahy podnikatelské činnost, kterou pan S. Kabeláč provozuje, budou vytvořeny jen některé směrnice. V případě, že v budoucím období nastane nějaká změna nebo situace, kdy některá směrnice nebude vyhotovena a bude potřeba, tak může být dopracována a zařazena do knihy směrnic. Směrnice budou postupně doplňovány podle potřeby. V této fázi budou vytvořeny jen 2 směrnice, a to:

Směrnice č. 1 – Dlouhodobý majetek
Směrnice č. 2 – Zásoby

Směrnice č. 1 – Dlouhodobý majetek

Do dlouhodobého hmotného majetku jsou zařazeny samostatné movité věci, jejichž pořizovací cena je vyšší než 40 000,- Kč. Dlouhodobý hmotný majetek, jehož pořizovací cena bude nižší, je účtován přímo do spotřeby na nákladový účet 501.

Dlouhodobý hmotný majetek s pořizovací cenou vyšší než 40 000,- Kč účetní jednotka odpisuje podle zákona o daních z příjmů ve zrychleném režimu.

Směrnice č. 2 – Zásoby

O zásobách účtuje účetní jednotka způsobem B, tedy rovnou do spotřeby na nákladový účet 501. Na konci účetního období provede inventarizaci a zůstatek zásob zaúčtuje opačným zápisem na účet 501 a ve prospěch účtu 112 (112/501).

[39] PILAŘOVÁ, Ivana, *Účetnictví podnikatelských subjektů 2011*, s. 26-27

4.5 Počáteční rozvaha a otevření účetních knih

Tabulka č. 13 - Počáteční rozvaha k 1. 1. 2015 strana Aktiv

Položka	brutto	Korekce	Netto
Aktiva celkem			**104 945,-**
Dlouhodobý majetek	348 823,42	324 230,74	24 592,68
Samostatné movité věci	348 823,42	324 230,74	24 592,68
Oběžný majetek	58 646,32	0,-	58 646,32
Bankovní účty	58 646,32	0,-	58 646,32
Pohledávky vůči státu (DPH)	21 706,-	0,-	21 706,-

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 14 - Počáteční rozvaha k 1. 1. 2015 strana Pasiv

Položka	brutto	Korekce	Netto
Pasiva celkem			**104 945,-**
Vlastní kapitál	49 420,53	0,-	71 126,53
Základní kapitál Účet individuálního podnikatele	49 420,53	0,-	71 126,53
Cizí zdroje	33 818,47	0,-	33 818,47
Závazky z obchodních vztahů	33 818,47	0,-	33 818,47

Zdroj: vlastní zpracování

Schéma č. 4 - Zahajovací rozvaha T forma – shrnutí

Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý majetek	24 592,68	Vlastní kapitál	71 126,53
Oběžný majetek	58 646,32	Cizí zdroje	33 818,47
Pohledávky vůči státu (DPH)	21 706,-		
Aktiva celkem	**104 945,-**	**Pasiva celkem**	**104 945,-**

Zdroj: vlastní zpracování

Z počáteční rozvahy k 1. 1. 2015 můžeme vyčíst, že Aktiva tvoří Dlouhodobý majetek v hodnotě 24 592, 68, Oběžný majetek v hodnotě 58 646,32 a Pohledávku vůči státu v hodnotě 21 706,-, celkem tedy 104 945,-. Naproti tomu stojí Pasiva, která tvoří Vlastní kapitál v hodnotě 71 126,53 a Cizí zdroje v hodnotě 33 818,47, celkem 104 945,-. Můžeme konstatovat, že je splněna podmínka bilanční rovnosti:

AKTIVA = PASIVA

Tabulka č. 15 - Otevření účetních knih

Text	**Částka**	**MD**	**Dal**
Samostatné movité věci	348 823,42	022	701
Oprávky – samostatné movité věci	324 230,74	701	082
Bankovní účty	58 646,32	221	701
Dodavatelé	33 818,47	701	321
Daň z přidané hodnoty	21 706,-	343	701
Účet individuálního podnikatele	71 126,53	701	491

Zdroj: vlastní zpracování

Účty hlavní knihy se otevírají souvztažným zápisem pomocí účtu 701 - Počáteční účet rozvažný. Přes tento účet se zapisují všechny počáteční stavy jednotlivých účtů na vrub tohoto účtu a ve prospěch nově otevřených jednotlivých účtů aktiv a pasiv. Počáteční stavy jednotlivých položek majetku a dluhů jsou dány převedením konečných stavů těchto položek zjištěných při inventarizaci v daňové evidenci.

Schéma č. 5 - Otevření účtů bankovní účty a počáteční účet rozvažný T-forma

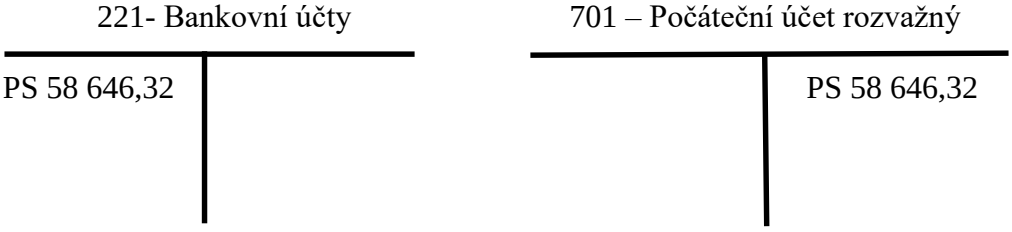

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 16 - Hlavní kniha

Účet	Text	MD	Dal
022	Samostatné movité věci	348 823,42	----------
082	Oprávky k samostatným movitým věcem	----------	324 230,74
221	Bankovní účty	58 646,32	----------
321	Dodavatelé	----------	33 818,47
343	Daň z přidané hodnoty	21 706,-	----------
491	Účet individuálního podnikatele	----------	71 126,53
	Celkem	**429 175,74**	**429 175,74**

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky je patrné, že strany Má Dáti a Dal se rovnají, a proto je hlavní kniha sestavena správně. Zápisy musí být podvojné a souvztažné.

4.6 Vyčíslení daňového dopadu

Při přechodu z vedení daňové evidence na účetnictví je nutné vypočítat daňový dopad. Pro zjištění správné výše tohoto kroku je potřeba zjistit položky, které zvyšují základ daně a naopak položky, které základ dané snižují. Tyto položky zobrazují následující tabulky.

Tabulka č. 17 - Položky zvyšující základ daně

Účet	Název účtu	Částka	ZD
----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------

Zdroj: výstup z daňové evidence, vlastní zpracování

Tabulka č. 18 - Položky snižující základ daně

Účet	Název účtu	Částka	ZD
321	Dodavatelé	33 818,47	snižuje
----------	----------	----------	----------

Zdroj: výstup z daňové evidence, vlastní zpracování

Při odečtení celkové částky snižující daňový základ od celkové částky zvyšující daňový základ vznikne rozdíl -33 818,47. Záporný rozdíl má za následek snížení základu daně o 33 818, 47 v roce 2015, kdy dojde k zahájení vedení účetnictví.

Nejvhodnější doba pro přechod na účetnictví z hlediska minimalizace daňového dopadu je v období minimálního stavu takového majetku, který daňovou povinnost zvyšuje. Jelikož ve vybraném roce přechodu podnikatel neeviduje žádné takové položky, je toto období ideální.

Při přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví nebude muset podnikatel podle těchto konkrétních výsledků zvyšovat daňový základ. Nebude tedy nutné provádět daňovou optimalizaci z důvodu zvýšení daňového základu, ale naopak bude potřeba nalézt optimální řešení při snížení daňového základu.

4.7 Analýza dopadu a možná řešení

Pro celkovou analýzu bylo nutné vypracovat rozbor ekonomické situace za posledních pět účetních období. Při podrobném zkoumání majetkových skupin relevantních pro přechod z daňové evidence na účetnictví, což jsou v tomto případě dluhy a pohledávky, můžeme pozorovat skutečnost, že rok 2014 je pro přechod na účetnictví zcela ojedinělý. V tomto roce se vzácně sešly v příznivém stavu pro přechod na účetnictví obě tyto skupiny. V porovnání s rokem 2012, ve kterém jsou pohledávky také velmi nízké, není tento rok pro přechod na účetnictví tak příznivý z důvodu nízkých dluhů. V součtu položek zvyšujících a snižujících základ daně je rok 2014 opravdu výjimečný.

Provedená šetření a především jeho výsledky prokazují, že kondice v podnikání pana Kabeláče a především jeho současný stav je příznivý pro přechod z vedení daňové evidence na účetnictví. Jediné co ovlivňuje přechod na účetnictví, jsou dva závazky a ty daňový základ v prvním roce vedení účetnictví snižují.

Možná řešení vzniklé situace jsou v podstatě tři. V prvním můžeme spatřovat pokračování vedení daňové evidence, druhá varianta přechod na účetnictví a jako třetí alternativní varianta se nabízí v založení právnické osoby např. s.r.o., současně s podnikáním fyzické osoby Stanislava Kabeláče.

Řešení v pokračování ve vedení daňové evidence

Zvolení první varianty, tedy pokračování vedení daňové evidence i v následujících letech by znamenalo zachování všech dosavadních postupů a nevyužití možnosti snížení daňového základu v následujícím roce vedení účetnictví. V případě pokračování vedení daňové evidence nebude nutný žádný přechod, dojde k plynulému navázání na předchozí období a stejným způsobem se bude pokračovat i v dalších letech. Náklady na administrativní činnost i výstupy z daňové evidence budou stejné jako dosud a pravděpodobně budou také dostačující, když vezmeme v úvahu, že dosud byl podnikatel s vedením daňové evidence spokojen.

Výhoda spojená s vedením daňové evidence může být např. v tom, že podnikatel, který nakoupí a zaplatí zásoby před koncem roku, sníží legálně daňový základ, aniž by tyto zásoby skutečně spotřeboval.

Možné řešení v přechodu na vedení účetnictví

V případě, že se podnikatel rozhodne zahájit v roce 2015 vedení účetnictví, bude nutné provést všechny potřebné úkony spojené s přechodem a vyčíslit daňový dopad. Přechod na účetnictví umožňuje v následujícím roce snížit daňový základ o dluhy evidované k 31. 12. 2014. Tato hodnota byla v předchozích kapitolách vyčíslena na částku 33 818,47 Kč. Podnikatel tedy bude moci v prvním roce vedení účetnictví o tuto částku daňový základ snížit.

Převod sice naprosto změní účetní postupy ke zjištění základu daně, ale podnikatel i nadále může volit výdaje procentem z příjmu. Při využití této možnosti se pro účely daně vychází z evidence příjmů, nikoli výnosů[40] a podnikatel, fyzická osoba je stále zdaňován jako fyzická osoba.

Při přechodu na vedení účetnictví je podmínkou vést účetnictví minimálně 5 let. To znamená, že se podnikatel již nemůže svobodně rozhodnout pro navrácení k daňové evidenci, ale musí vést účetnictví minimálně po tuto dobu. V případě, že by podnikatel v této době dospěl k názoru, že mu daňová evidence vyhovovala více, nemůže se k ní vrátit dříve

[40] CARDOVÁ, Zdenka, *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele*, s. 19

než po uplynutí těchto pěti let. Další nevýhoda je nárůst administrativních úkonů a důsledkem této skutečnosti zvýšení plateb za vedení účetnictví. Dle sdělení účetního by se mohlo jednat až o padesáti procentní navýšení.

Výhody přechodu jsou v možnosti snížení daňového základu v prvním roce vedení účetnictví, podnikatel také získá lepší přehled o svém podnikání a kvalitnější výstupní materiál pro efektivnější řízení. Je ovšem otázkou, zda malý podnikatel bude tyto informace potřebovat, když veškeré dění ve firmě provozuje sám a má tedy o všem přehled.

Snížení daňového základu v prvním roce vedení účetnictví se také zdá býti spíše teoretické, protože evidované dluhy k 31. 12. 2014 ve výši 33 818,47 Kč podnikatel v následujícím roce s největší pravděpodobností uhradí a v tom případě budou také vynaloženy jako výdaj na udržení a dosažení příjmů a dostanou se tím pádem do výdajů. Výhoda spojená s přechodem na účetnictví se tedy stane marginální, protože v následujícím roce budou tyto dluhy v nákladech tak jako tak.

Možné řešení v založení s.r.o. současně s podnikáním fyzické osoby

Třetí alternativní variantu řešení je možné nalézt v založení společnosti s ručením omezeným, která ovšem neřeší přechod z daňové evidence na účetnictví, ale nabízí nový pohled na problematiku vedení účetnictví a podnikání celkově.

Tato možnost přináší jak výhody, tak i nevýhody.

Náklady jsou následující:

- náklady na založení právnické osoby cca 10 000,- až 20 000,-,
- vyšší náklady na zpracování účetnictví, respektive náklady na zpracování dvou evidencí.

Výhody jsou následující:

- hlavní výhoda je v eliminaci podnikatelského rizika spojeného s podnikáním a přenesení ručení celkovým osobním majetkem na společnost,
- lepší přehlednost výstupů z účetnictví,
- lepší pohled na náklady a výnosy,

- seriózност,
- věrohodnost,
- banky raději jednají se právnickou než fyzickou osobou,
- možnost výběru „na jakou osobu fakturovat“, fyzická osoba, právnická osoba nebo plátce a neplátce DPH.

Daňová evidence vychází z rozdílu příjmů a výdajů. Naproti tomu účetnictví pracuje s výnosy a náklady. Při těchto rozdílných pohledech na zjištění základu daně může u vedení účetnictví nastat situace, kdy pro velké množství nezaplacených faktur, které jsou součástí výnosů, nebude podnikatelský subjekt schopen, vzhledem k nízkému stavu finanční hotovosti, dostát svým daňovým dluhům. U daňové evidence se nezaplacené faktury v příjmech neobjeví, a tudíž se nestanou součástí daňového základu. Při souběžném provozu jak právnické, tak fyzické osoby a vedení účetnictví i daňové evidence se podnikatel může rozhodnout pro výhodnější variantu v dané situaci.

5 Diskuse

V předcházejících kapitolách byl u zkoumaného subjektu proveden rozbor za pět posledních let, k datu 31. 12. 2014 byla sestavena inventarizace majetku a dluhů a na jejím základě vytvořen převodový můstek a vyčíslen daňový dopad. Právě tento daňový dopad je jádrem diplomové práce. V literatuře jsou popisovány situace, kdy převod z vedení daňové evidence na účetnictví je spojen s daňovou zátěží pro podnikatele a tento negativní daňový dopad je hlavním důvodem pro zamítnutí přechodu a setrvání u původně vedené daňové evidence. Vezme-li v úvahu např. zásoby na skladě tj. položku zvyšující daňový základ v prvním roce vedení účetnictví, jde vlastně jen o to, aby nebyly odečteny od základu daně dvakrát. V podstatě tedy nejde o daňovou zátěž, ani jakési zdanění zásob, ale spíše o narovnání prostředí „příjmy – výdaje“ versus „výnosy – náklady“. Po přechodu na účetnictví by v případě jejich spotřeby došlo k přenesení do nákladů a to podruhé, protože již jednou byly v nákladech v daňové evidenci a musí být tedy zohledněna původní „daňová úleva“ v daňové evidenci. Vypočtená daňová povinnost z přechodu na účetnictví by při vedení účetnictví od počátku podnikatelského subjektu vznikla a byla zaplacena již v minulých letech, protože skladové zásoby by se nikdy nestaly daňovým nákladem.

Podobné platí o pohledávkách. Nezaplacené se musí zahrnout do výnosů, ovšem v případě, že budou v následujícím roce zaplaceny, stejně budou součástí příjmů. Pro přechod na účetnictví jsou v podstatě problémem jen nevymahatelné pohledávky a ty je možné zmírnit odpisy nebo opravnými položkami. V dlouhodobém horizontu se daňová povinnost při vedení daňové evidence a účetnictví bude v jednotlivých letech lišit, ale celkově zaplacená daň bude nakonec stejná nebo hodně podobná.

Jakákoli změna by měla směřovat ke zlepšení. Důležitým ukazatelem, který by měl podnikatel vzít v úvahu při dobrovolném přechodu na vedení účetnictví, je skutečnost, že toto účetnictví musí vést minimálně po dobu pěti následujících účetních období. Nevýhodu při přechodu na účetnictví lze spatřovat ve vyšších nákladech na vedení účetnictví a také samotný proces přechodu je spojen s velkou administrativou. Naproti tomu po přechodu na vedení účetnictví získá podnikatel lepší přehled o svém podnikání a výstupy z účetnictví může lépe využít pro řízení firmy. Výhoda plynoucí ze snížení základu daně v prvním roce

vedení účetnictví z titulu nezaplacených dluhů je spíše z oblasti teorie, protože podnikatel dluhy v následujícím roce zaplatí a tak se dostanou do nákladů i v daňové evidenci.

V případě, že podnikatel zůstane u vedení daňové evidence, budou zachovány všechny dosavadní postupy a principy. Výhodou může být nízká administrativní náročnost spojená s nízkými výdaji. Naproti tomu nevýhodu spojenou s vedením daňové evidence můžeme nalézt v tom, že je zaměřena jen na příjmy a výdaje a slouží v podstatě jen ke zjištění základu daně.

Z provedeného šetření a rozboru podnikání pana Stanislava Kabeláče lze dovodit, že i přes nesporně výhodné zvolené období pro přechod na účetnictví, nelze toto doporučit, a to z několika důvodů. Hlavní důvod je ekonomický. Za současné podnikatelské situace a hlavně velikosti zkoumaného podnikatelského subjektu je cena za služby účetního důležitou položkou ve výdajích a případný nárůst je nežádoucí. Tento stav ovšem nemusí být trvalý a někdy v budoucím období se může změnit a ekonomický důvod již nebude tak důležitý. Dalším důvodem pro setrvání podnikatele v dosavadním vedení daňové evidence je zdaněním „příjmů, které nedostal“, tedy nezaplacených výnosů. Pro většinu menších podnikatelů účtujících v daňové evidenci je aktuálně nevýhodné danit nezaplacené pohledávky, to ovšem platí jen v případě dobrovolného přechodu a nikoli povinného.

6 Závěr

Diplomová práce byla zaměřena na problematiku převodu daňové evidence na vedení účetnictví u konkrétního podnikatele. V rešeršní části byly shrnuty základy vedení daňová evidence a účetnictví a rozdíly mezi nimi, teoreticky popsány legislativní rámce obou metod a postupy při zpracování. Na závěr literární rešerše popsán postup jednotlivých převodových prací, teoreticky byly rozebrány kroky převodu a získané poznatky využity v praktické části a demonstrovány na příkladu podnikatele Stanislava Kabeláče.

Ve vypracovaných návrzích řešení byly podnikateli předloženy tři varianty možného postupu. První varianta představuje setrvání u stávajícího vedení daňové evidence, druhá možnost nabízí přechod na účetnictví a třetí varianta je kombinací obou předchozích a její podstatou je současné provozování podnikatelského subjektu fyzické osoby Stanislava Kabeláče a nově založené právnické osoby.

Na základě provedené analýzy podnikatelského subjektu a následující syntézou rešeršních poznatků, daňové výhodnosti a aktuální situace zkoumaného podnikatele bylo doporučeno setrvání u vedení daňové evidence. V případě významnějšího rozšíření podnikání nebo žádosti o úvěr bude znovu přezkoumána výhodnost jednotlivých návrhů řešení.

7 Seznam použitých zdrojů:

1. CARDOVÁ, ZDENKA. Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 160 s. ISBN 978-80-7357-502-1
2. DAŇOVÉ ZÁKONY 2015, 1. vydání. Olomouc: Segit, 2015. 336 s. ISBN 978-80-7488-089-6
3. DOLEŽELOVÁ, Marcela, Daňová evidence. 1. vydání. Brno: Computer press, 2004 100 s. ISBN 80-251-0047-2
4. DUŠEK, JIŘÍ. Převod daňové evidence na vedení účetnictví. 6. vydání. Praha: Grada, 2008. 128 s. ISBN 978-80-247-2387-7.
5. DUŠEK, JIŘÍ. SEDLÁČEK, JAROSLAV. Daňová evidence podnikatelů 2015. 12. vydání. Praha: Grada, 2015. 136 s. ISBN 978-80-247-5436-9
6. JOSKOVÁ, Lucie, PRAVDA, Pavel, Zákon o obchodních korporacích s komentářem. 1. vydání. Praha: Grada 2014. 96 s. ISBN 978-80-247-4834-4
7. KADLEC, Jiří, CHALUPA, Rostislav, Převod daňové evidence na vedení účetnictví. 1. vydání. Olomouc: Anag. 2006. 175 s. ISBN 80-7263-327-9
8. KOUT, PETR. LÍBAL, TOMÁŠ. Komplikované účetní případy a jejich daňové dopady. 2. vydání. Praha: 1.VOX, 2015. 344 s. ISBN 978-80-87480-33-5,
9. KOVALÍKOVÁ Hana, Vnitřní směrnice pro podnikatele 2015.12. vydání. Olomouc: Anag 2015. 440 s. ISBN 978-80-7263-942-7
10. LANDA, Martin, Účetnictví podniku. 2. vydání. Praha: Eurolex Bohemia 2006. 495 s. ISBN 80-86861-11-2
11. MUNZAR, Vladimír, MUZIKÁŘOVA, Ludmila, BURDA, Zdeněk, Účetnictví pro 3. ročník obchodních akademií a pro ostatní střední školy. 4. vydání. Praha: Fortuna 2007. 176 s. ISBN 80-7168-968-8
12. PASEKOVÁ, Marie. Účetní výkazy v praxi. Praha: Kernberg Publishing 2007. 212 s. ISBN 978-80-903962-6-5
13. PILAŘOVÁ, Ivana, Účetnictví podnikatelských subjektů. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, 140 s. ISBN 978-80-7357-617-2
14. PILÁTOVÁ, Jana a kol., Daňová evidence – komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ. 9. vydání. Olomouc 2013, 351 s. ISBN 978-807263-772-0
15. RYNEŠ, PETR. Podvojné účetnictví a účetní závěrka 2015. 8. vydání. Olomouc: Anag, 2015. 1120 s. ISBN 978-80-7263-924-3.
16. SKÁLOVÁ JANA, a kolektiv. Podvojné účetnictví. 21. vydání. Praha: Grada, 2015. 179 s. ISBN 978-80-247-5418-5

Internetové zdroje:

1. MINISTERSTVO FINANCÍ CR.]. Zákon č. 563/1991 § 3 odst. 1, ve znění následujících novel [on line]. [cit. 2015-24-11]. Dostupné z WWW: http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/1991/zakon-c-5631991-sb-3339
2. PODNIKATEL. CZ [on line]. [cit. 2015-24-11]. Dostupné z WWW :< http://www.podnikatel.cz/clanky/danova-evidence-2008-v-otazkach-a-dpovedich/>.
3. ZÁKONY PRO LIDI [on line]. *Zákon č. 586/1992 o dani z příjmu*. [cit.2015-24-11]. Dostupné z WWW: < http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586/zneni-0 >.
4. MINISTERSTVO FINANCÍ CR. Zákon č. 563/1991 § 3 odst. 1, ve znění následujících novel [on line]. [cit. 2015-24-11]. Dostupné z WWW: http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/1991/zakon-c-5631991-sb-3339
5. PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY Zákon č.586/1992 o dani z příjmů [on line]. [cit. 2015-24-11]. Dostupné z WWW:https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=586~2F1992&rpp=15#seznam

8 Přílohy

8.1 Příloha č. 1 – Přehled hospodaření za rok 2014

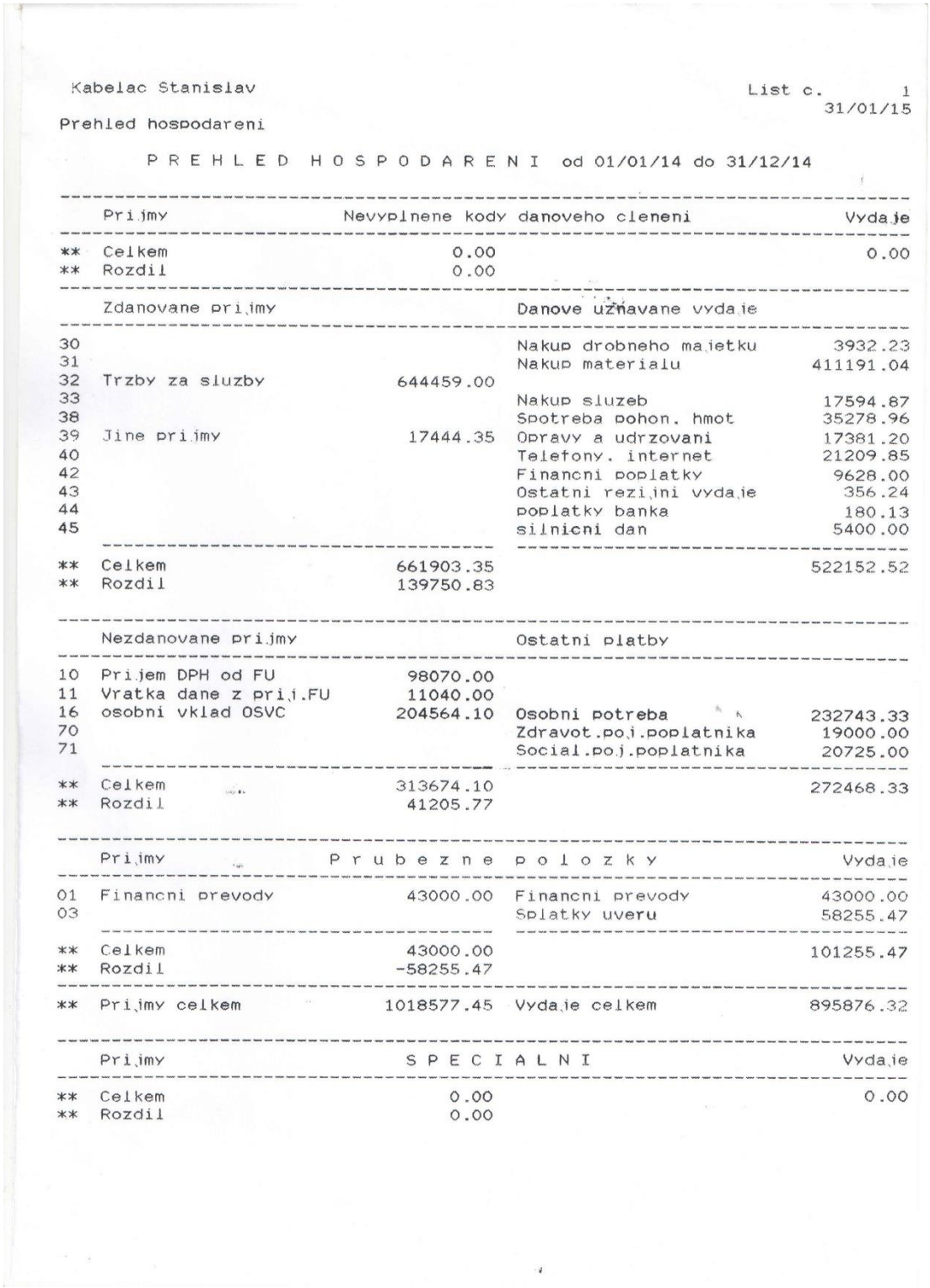

Kabelac Stanislav List c. 1
31/01/15

Prehled hospodareni

P R E H L E D H O S P O D A R E N I od 01/01/14 do 31/12/14

	Prijmy	Nevyplnene kody danoveho cleneni		Vydaje
**	Celkem	0.00		0.00
**	Rozdil	0.00		

	Zdanovane prijmy		Danove uznavane vydaje	
30			Nakup drobneho majetku	3932.23
31			Nakup materialu	411191.04
32	Trzby za sluzby	644459.00		
33			Nakup sluzeb	17594.87
38			Spotreba pohon. hmot	35278.96
39	Jine prijmy	17444.35	Opravy a udrzovani	17381.20
40			Telefony, internet	21209.85
42			Financni poplatky	9628.00
43			Ostatni rezijni vydaje	356.24
44			poplatky banka	180.13
45			silnicni dan	5400.00
**	Celkem	661903.35		522152.52
**	Rozdil	139750.83		

	Nezdanovane prijmy		Ostatni platby	
10	Prijem DPH od FU	98070.00		
11	Vratka dane z prij.FU	11040.00		
16	osobni vklad OSVC	204564.10	Osobni potreba	232743.33
70			Zdravot.poj.poplatnika	19000.00
71			Social.poj.poplatnika	20725.00
**	Celkem	313674.10		272468.33
**	Rozdil	41205.77		

	Prijmy	P r u b e z n e	p o l o z k y	Vydaje
01	Financni prevody	43000.00	Financni prevody	43000.00
03			Splatky uveru	58255.47
**	Celkem	43000.00		101255.47
**	Rozdil	-58255.47		
**	Prijmy celkem	1018577.45	Vydaje celkem	895876.32

	Prijmy	S P E C I A L N I	Vydaje
**	Celkem	0.00	0.00
**	Rozdil	0.00	

8.2 Příloha č. 2 – Dluhy k 31. 12. 2014

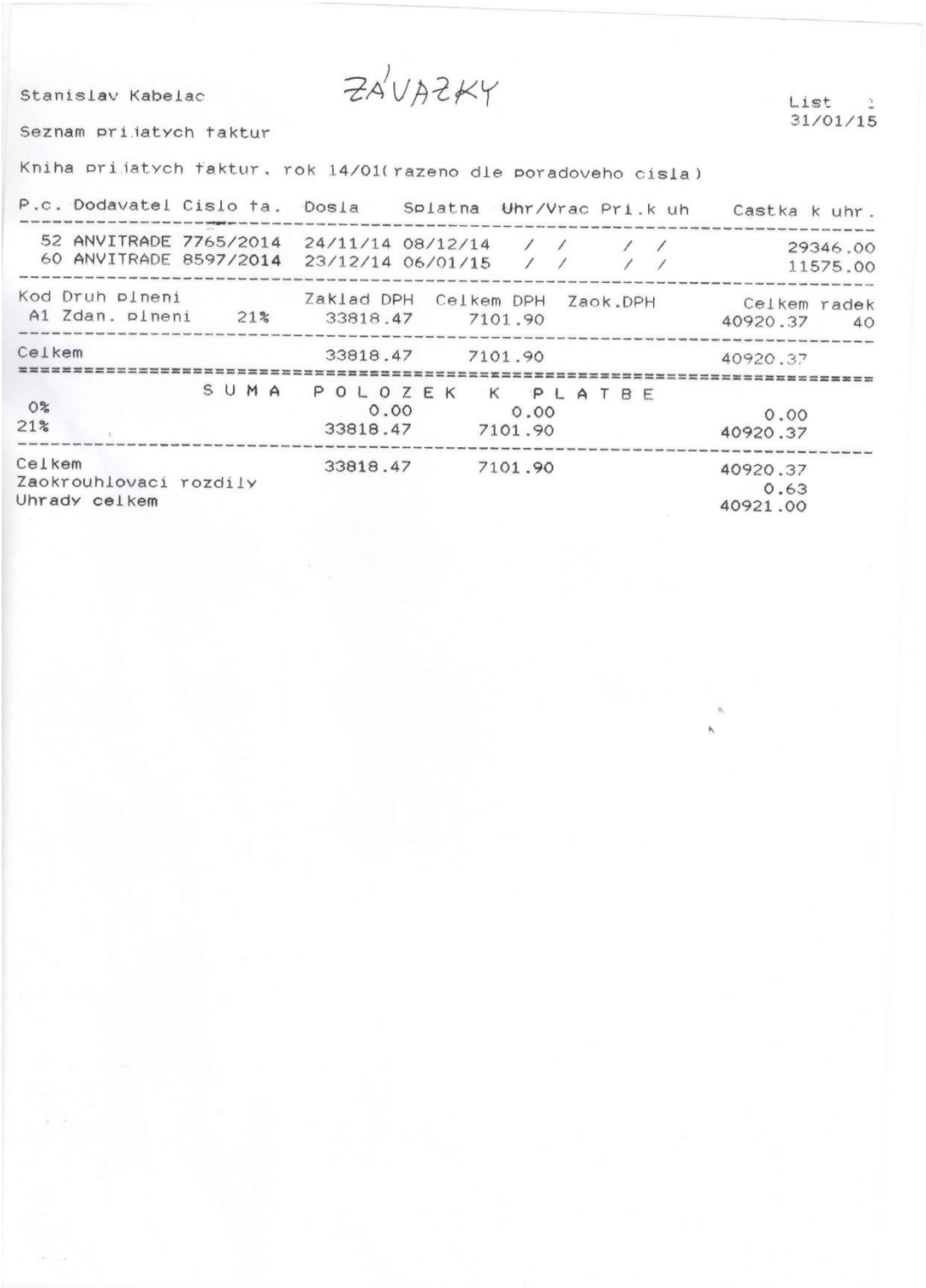

Stanislav Kabelac ZÁVAZKY List 1
31/01/15

Seznam prijatych faktur

Kniha prijatych faktur, rok 14/01(razeno dle poradoveho cisla)

P.c.	Dodavatel	Cislo fa.	Dosla	Splatna	Uhr/Vrac	Pri.k uh	Castka k uhr.
52	ANVITRADE	7765/2014	24/11/14	08/12/14	/ /	/ /	29346.00
60	ANVITRADE	8597/2014	23/12/14	06/01/15	/ /	/ /	11575.00

Kod	Druh plneni		Zaklad DPH	Celkem DPH	Zaok.DPH	Celkem	radek
A1	Zdan. plneni	21%	33818.47	7101.90		40920.37	40
Celkem			33818.47	7101.90		40920.37	

SUMA POLOZEK K PLATBE

0%	0.00	0.00	0.00
21%	33818.47	7101.90	40920.37
Celkem	33818.47	7101.90	40920.37
Zaokrouhlovaci rozdily			0.63
Uhrady celkem			40921.00

8.3 Příloha č. 3 – Stav pokladny a BÚ k 31. 12. 2014

Kabelac Stanislav

List c. 1
31/01/15

Prehled stavu "uctu"

	Pocatecni stav	Prijmy	Vydaje	Stav 31/12/14
P Pokladna	0.00	404315.10	404315.10	0.00
U Ucet mBank	55366.46	595591.35	592311.49	58646.32
Celkem	55366.46	999906.45	996626.59	58646.32
DPH 0%		0.00	0.00	0.00
DPH 15%		0.00	0.00	0.00
DPH 21%		0.00	100749.42	-100749.42
Jmeni celkem	0.00	0.00	0.00	0.00
Prubezne polozky	0.00	43000.00	101255.47	-58255.47
* Fiktivni ucet		18671.00	-1.00	18672.00
* DPH 0%		0.00	0.00	0.00
* DPH 15%		0.00	0.00	0.00
* DPH 21%		0.00	-0.15	0.15

8.4 Příloha č. 4 – Přehled majetku k 31. 12. 2014

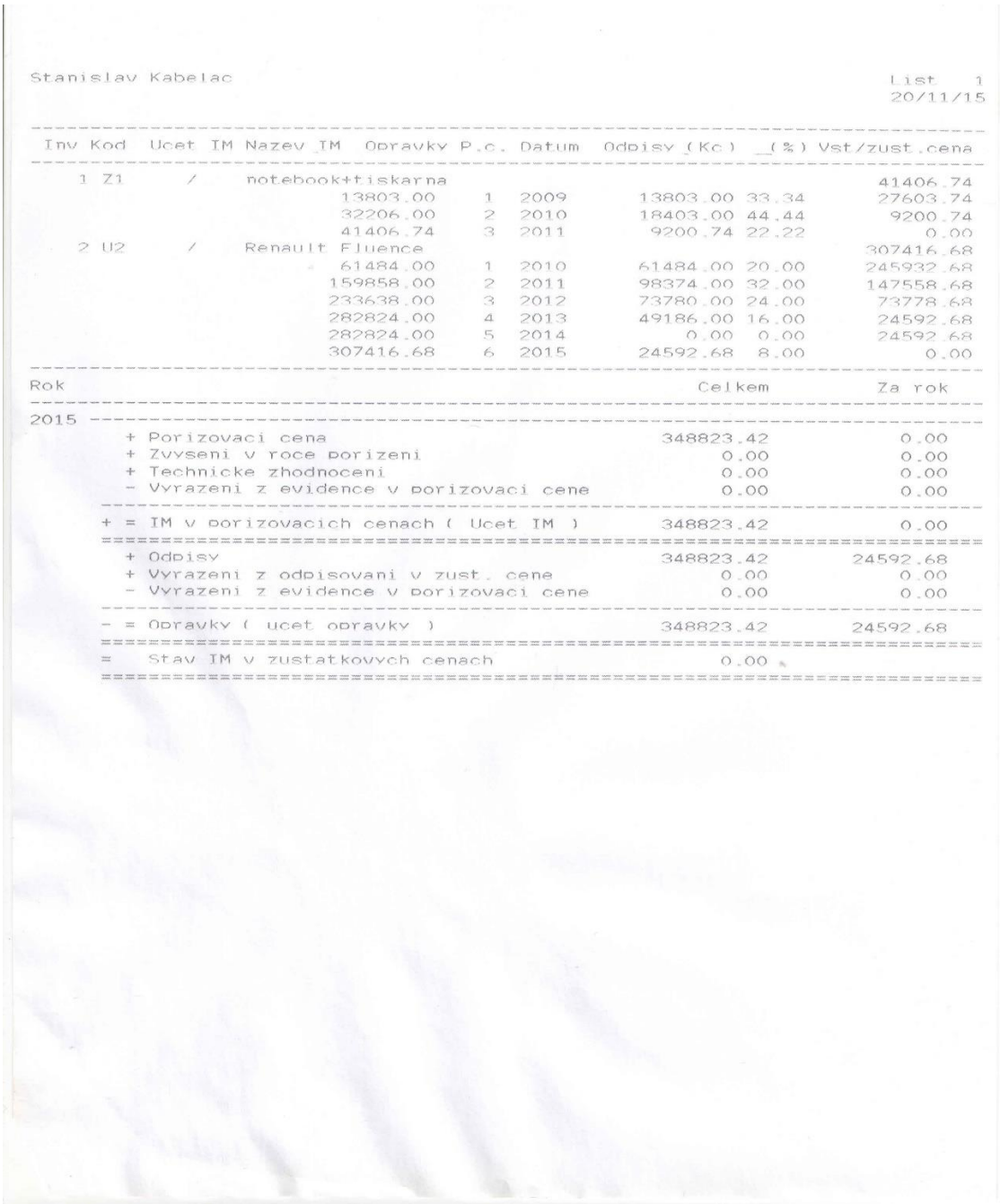

Stanislav Kabelac — List 1 — 20/11/15

Inv	Kod	Ucet	IM	Nazev IM	Odpravky	P.c.	Datum	Odpisy (Kc)	(%)	Vst/zust.cena
1	Z1	/		notebook+tiskarna						41406.74
					13803.00	1	2009	13803.00	33.34	27603.74
					32206.00	2	2010	18403.00	44.44	9200.74
					41406.74	3	2011	9200.74	22.22	0.00
2	U2	/		Renault Fluence						307416.68
					61484.00	1	2010	61484.00	20.00	245932.68
					159858.00	2	2011	98374.00	32.00	147558.68
					233638.00	3	2012	73780.00	24.00	73778.68
					282824.00	4	2013	49186.00	16.00	24592.68
					282824.00	5	2014	0.00	0.00	24592.68
					307416.68	6	2015	24592.68	8.00	0.00

Rok		Celkem	Za rok
2015			
	+ Porizovaci cena	348823.42	0.00
	+ Zvyseni v roce porizeni	0.00	0.00
	+ Technicke zhodnoceni	0.00	0.00
	- Vyrazeni z evidence v porizovaci cene	0.00	0.00
	+ = IM v porizovacich cenach (Ucet IM)	348823.42	0.00
	+ Odpisy	348823.42	24592.68
	+ Vyrazeni z odpisovani v zust. cene	0.00	0.00
	- Vyrazeni z evidence v porizovaci cene	0.00	0.00
	- = Opravky (ucet opravky)	348823.42	24592.68
	= Stav IM v zustatkovych cenach	0.00	